ЈЕДНОГ ДАНА У МЕСИЋУ

Бирајући песме за овај зборник покушали смо да пронађемо оне текстове за које мислимо да су најкарактеристичнији како за ове песнике, тако и за саму књижевност војвођанских Румуна.

Приликом превођења намера нам је била да мисаону структуру обликовану језичким сликама што верније пренесемо из једног језика у други. Стога, песме у преводу нисмо сликовали да се измишљањем еквивалената у српскохрватском језику не бисмо удаљили од оригинала правећи парафразе; нови слик, нова реч узета искључиво из акустичких разлога, нужно повлачи за собом низ асоцијација које се не јављају при читању. Сâмо превођење подређено је току песме, тежњи да се у два различита језика одржи исти ефекат, исто осећање; једино у том случају може се говорити о преводу, а не препеву.

Милан УЗЕЛАЦ и Јон БАЛАН

KOB

БИБЛИОТЕКА К О В

КЊИГА 5

УРЕБИВАЧКИ ОДБОР: ЈОН БАЛАН, ДРАГИ БУГАРЧИЋ, ЕРВИН МАРЕШ, МИОДРАГ МАТИЦКИ, БОГДАН ЋУРЧИН (графички уредник), МИЛАН УЗЕЛАЦ (одговорни уредник). *РЕЦЕНЗИЈА:* АУРЕЛ ГАВРИЛОВ. *КОРЕКТОР:* БОЖИДАР АЛАГИЋ. *ИЗДАВАЧ:* КЊИЖЕВНА ОПШТИНА ВРШАЦ, ТРГ САВЕ КОВАЧЕВИЋА 11, ВРШАЦ. *ШТАМПА:* СЛОБОДАН ЈОВИЋ, БЕОГРАД, СТОЈАНА ПРОТИЋА 52. *ТИРАЖ:* 1000 ПРИМЕРАКА

ЈЕДНОГ ДАНА У МЕСИЋУ
(ĬNTR-O ZI LA MESICI)

ЗБОРНИК ПЕСАМА ВОЈВОБАНСКИХ РУМУНА

ИЗБОР, ПРЕВОД,
ПРЕДГОВОР И БЕЛЕШКЕ

МИЛАН УЗЕЛАЦ и ЈОН БАЛАН

ВРШАЦ
1976

ЈЕДНОГ ДАНА У МЕСИЋУ
(ÎNTR-O ZI LA MESICI)

ЈЕДНОГ ДАНА У МЕСИЋУ

У својој књизи *Румунска књижевност Војводине* (Панорама једног четвртстолећа (1956—1970)) истакнути књижевник и научник Раду Флора пише: „Књижевност на румунском језику у САП Војводини налази се у положају, да је тако назовемо, микрокњижевности. Али, да одмах додамо, не као усамљено острво. Њене мале димензије испољавају се више у чињеници да су издања штампана у мањим тиражима и, као таква, обраћају се ограниченом броју читалаца. Јер, истовремено, она има и привилегован положај: што се налази на раскрсници двеју књижевности, и то не баш безначајних: румунске и југословенске. И не као препрека између њих, већ као чврст мост . . .“

Гледано из садашњег времена, књижевно стваралаштво на матерњем језику заузело је значајно место у културном животу војвођанских Румуна, у склопу широких захтева духовног живота ове народности.

Почетке ове веома богате књижевне активности треба тражити у првим месецима 1945. када је с почетком наставе у средњим школама у Вршцу почела са радом и Књижевна дружина ученика која је

радила у оквиру тадашњег интерната. Резултат тог рада је *Almanahul Societăţii literare a elevilor români 1945—1946.* који се појављује 1947. године. У овом алманаху своје прве песме објављује данас позната наша песникиња Флорика Штефан.

Исте, 1945, недељни лист *Libertatea* почео је да доноси књижевне прилоге; тада се између осталих истичу Јон Балан и Раду Флора.

Почеци у оквиру литерарне дружине и на странама листа *Libertatea,* као резултати измењених друштвено-политичких услова створених Револуцијом и даљим развојем њених тековина по завршетку другог светског рата, били су веома успешни; можда као срећну околност треба навести и то да је младим писцима тада помогао данас истакнути песник Васко Попа који је био један од оснивача часописа *Lumina.* Те прве поратне године можемо сматрати пресудним за даљу оријентацију писаца Румуна у Војводини.

Априла 1946, по закључивању првог конкурса расписаног за писце на румунском језику, основан је књижевни додатак листа *Libertatea — Libertatea literară;* у првом броју штампани су радови награђени на поменутом конкурсу.

После једне књижевне вечери у селу Куштиљу код Вршца, 11. августа 1946. основан је књижевни круг „Lumina", „рођен из жеља наших књижевника да књижевној активности дају карактер организованог рада". Од тог времена почињу да се организују књижевне вечери по разним мес-

тима у Банату, што утиче на ширење круга стваралаца и читалаца на румунском језику.

На годишњој скупштини круга „Lumina", 12. јануара 1947, усвојена је одлука о издавању истоименог часописа. Те године је одговорни уредник био Васко Попа, а следећих: Михај Аврамеску, Раду Флора и Јон Балан. Овај часопис данас окупља неколико стотина сарадника.

Идуће, 1976. године, навршава се 30 година излажења часописа *Lumina* око којег је била и јесте развијена књижевна активност писаца румунске народности у Војводини; до данас је објављено око 250 бројева овог часописа на око 15.000 страница у просечном тиражу од 1.200 примерака.

До данас штампано је преко 50 књига на румунском језику (песме, романи, драме итд.); посебно треба истаћи и велики број књижевних конкурса (1946, 1950, 1961, 1963, 1969, 1970, 1972, 1973, 1974).

За развој књижевне активности на румунском језику свакако је од великог значаја био и послератни развој школства у нас, појава више публикација на румунском језику, као и научна истраживања о проблемима румунског језика и књижевности (у оквиру Друштва за румунски језик у Војводини, основаног 1962). Данас постоје следеће публикације на румунском језику: лист *Libertatea* који излази од 1945, часопис *Lumina* који излази од 1947, затим часопис за децу *Bucuria copiilor,* те омладински часопис *Tribuna tine-*

retului, као и анали Друштва за румунски језик *Analele S.L.R.*

Часопис *Lumina* је од свог настанка првенствено оријентисан на оригинално књижевно стваралаштво писаца румунске народности; много је учињено како на страницама *Lumine* тако и у самој издавачкој делатности на превођењу дела из књижевности југословенских народа и народности и на упознавању читалачке публике на румунском језику са вредним остварењима из светске књижевности као и из књижевности суседне СР Румуније.

Иако се до сада мало неговала критичка реч, нарочито када су у питању остварења војвођанских Румуна, видни су напори превазилажења овог недостатка формирањем Актива писаца при Друштву за румунски језик у Војводини, у оквиру којег се организују састанци на којима се критички разговара о сваком објављеном делу писаца румунске народности.

Стални сусрети са члановима литерарних секција ученика средњих школа помажу јављању нових имена и одржавању континуитета активности започете у првим послератним годинама; у последње време румунски писци учествују на књижевним вечерима које организује Књижевна општина Вршац по разним местима Војводине, на којима читају своје текстове на румунском језику, као и у преводу на српскохрватски језик.

Раду Флора у поменутој књизи о румунској књижевности у Војводини истиче

неколико фаза у развоју књижевног стваралаштва на румунском језику:

„1. Фаза полета и афирмације (1945—1955), као снажно ангажована књижевност политички и социолошки и са применом (и импликацијама) — не увек са негативним последицама — критеријума социјалистичког реализма (уметничког, наравно); међу паролама, најједном, избили су и аутентични песнички гласови.

2. Између 1956. и 1965 (приближно) јесте, квантитативно говорећи, период стагнирања продуктивности у обиму, у маси, али и период концентрисања и избора старта ка новом полету (прозне књиге Јона Балана (две) у доброј мери искупљују овај привидни недостатак); трагање за критеријумима (за које смо желели да буду општејугословенски) биће плодно у следећем периоду.

3. Од 1966. године наовамо јесте етапа ослобађања од шема, етапа непретпостављених полета, нарочито у поезији, али и у прози; књижевни конкурс *Lumine* 1969. донео је на видело нове вредне и интересантне књиге; он је истакао и појављивање нових генерација, са незадрживим склоностима (уметничким, наравно)."

Ових година се у све већем обиму преводе дела писаца војвођанских Румуна на језике народа и народности Југославије, што указује на растући интерес за остварења на румунском језику код нас.

Зборник песама *Једног дана у Месићу* је избор из тридесетогодишњег стварања војвођанских Румуна.

Бирајући песме за овај зборник покушали смо да пронађемо оне текстове за које мислимо да су најкарактеристичнији како за ове песнике, тако и за саму књижевност војвођанских Румуна.

Приликом превођења намера нам је била да мисаону структуру обликовану језичким сликама што верније пренесемо из једног језика у други. Стога, песме у преводу нисмо сликовали да се измишљањем еквивалената у српскохрватском језику не бисмо удаљили од оригинала правећи парафразе; нови слик, нова реч узета искључиво из акустичких разлога, нужно повлачи за собом низ асоцијација које се не јављају при читању. Сâмо превођење подређено је току песме, тежњи да се у два различита језика одржи исти ефекат, исто осећање; једино у том случају може се говорити о преводу, а не препеву.

За наслов зборника узет је наслов песме Јона Балана *Једног дана у Месићу* која у себи садржи назначење простора у којем живе и стварају ови писци, простора који је: село-град, шума-оранице, стварно-могуће, простора који је свет живота чије ткиво садржи могућност песништва.

Милан УЗЕЛАЦ и Јон БАЛАН

RENUNŢARE

Ca de-un vînticel călduţ cuprinse,
Cuminţi, lianele s-au aplecat;
Dar apoi, brusc, ca stelele ninse
În vîrful traiectoriei s-au oprit, îngheţate.

Într-un joc amoros, ca la o chemare, pe parapet
S-a căţărat şi obrazul şi-a alipit, iedera;
Şi nici crivăţ, nici grindină, nici trăsnet,
Dar peisajul a rămas deşert, căci nu mai era.

Sălciile şi-au răşchirat la lumina razelor pletele
Şi genele umede le-au înmuiat iarăşi în apă;
Dar îndată şi-au scuturat coama, ca fetele
Ce-s copleşite de alean şi-apoi, ca prin miracol, scapă.

Căci odată — oriçînd — clipa aceea vine.

1972 Radu FLORA

ОДУСТАЈАЊЕ

Као млаким ветрићем захваћене
Повише се послушне лијане;
А после, изненада, као завејане звезде
Зауставиле се смрзнуте на крају путање.

У љубавној игри, као на позив, на ограду
Узверао се и образ приљубио бршљан;
И нигде ни северца ни грӓда ни грома
А предео оста пуст, јер га више не беше.

Врбе су у светлосним зрацима расплеле косе
И влажне трепавице су се поново квасиле у води
Али, ускоро стресле су гриве, кò девојке
Које су опхрване сетом и после се као чудом спасавају.

Јер једном — ма кад — тренутак тај долази.

1972. Раду ФЛОРА

VEGHE

Cu ceasul nopţii-n gene
mă plimb cu visurile-n pumnii strînşi,
ca-n nopţile de Sînziene.
Somnul a zeci de inşi

şi visurile tovarăşilor sînt în noaptea mea
dalbă.
Şi nenumărate comori comune
ce se-nşiră ca nişte salbe.
Scriu versuri la razele de-lună.

1950. Radu FLORA

БДЕЊЕ

Са ноћним часом у трепавицама
шетам се са сновима у стегнутим
песницама
као у ивањским ноћима.
Сан десетина људи

и снови другова су у мојој белој ноћи.
И небројане заједничке ризнице
нанизане ко ђердани.
Пишем стихове на месечини.

1950. Раду ФЛОРА

URME-N ZĂPADĂ

Pe covorul iernii
sînt pete —
pe aici şi-au urmărit recruţii dorul
după îndepărtatele fete
azi dimineaţă.

Ger şi fulgi.
Am bătătorit şi eu aceeaşi urmă,
cu aducerile-aminte
dulci . . .

În urma mea
alte urme,
alte pete,
alţi tovarăşi,
alte fete.

1950 Radu FLORA

ТРАГОВИ У СНЕГУ

На простирци зиме
трагови —
овуда су регрути пратили своју чежњу
за далеким девојкама
јутрос.

Мраз и пахуљице.
Ја сам газио истим трагом,
са присећањима
благим . . .

Иза мене
други трагови,
друге пеге,
други другови,
друге девојке.

1950. Раду ФЛОРА

ANAGRAME

Cînd bate ceasul — nu trece vremea, ci
trecem noi.

●

Singur şi cu mine sîntem doi.

●

Nu-ţi scrie în frunte cine eşti, dar se vede.

●

Nu striga că te văd. Taci că te aud.

●

Închideţi uşile — vreau să ies.

1972 Radu FLORA

АНАГРАМИ

Када куца сат — не пролази време,
пролазимо ми.

●

Ја сам и са мном чинимо двојицу.

●

Не пише ти на челу ко си, види се.

●

Не вичи јер те видим. Ћути јер те чујем.

●

Затворите врата — хоћу да изађем.

1972. Раду ФЛОРА

PORTRET

Ca să-i fac portretul, o muză,
dă-mi gînd de fulger, braţ de sabie,
ochi de săgeată şi ureche-corabie,
coadă şi nouri şi de pară ceruză.

Şi să-mi faci boia din curcubeul ce
vesti-va cataclisme, penel din
ramuri de stejar smolit,
suport din plumb coclit
şi soclu de rug cu limbi de foc aeve.

Să-mi mai coşi şi-o traistă dintr-o albie
fluvială
pentru pîntecu-i greu, un sac mare
pentru a bărbiilor 2 buzunare
şi-un stîlp de bitumiu pentru axa vertebrală.

Şi-aş dori ce poeţii vreau şi nu se poate:
o mreajă de macarale de meteor,
undiţă cu cap de balaur şi laţ cu vîrtej de
sori,
pentru a-i prinde, ca-ntr-o oglindă
circumvoluţiunile toate.

1972 Radu FLORA

ПОРТРЕТ

Да бих му сачинио портрет, о музо,
дај ми мисао попут мује, руку попут
сабље,
око попут стреле, ухо-лађу,
аршку, облаке, и од пламена оловку.

И да ми сачиниш боју од дуге која ће на-
јавити катаклизме, кист од
смоласте храстове гране,
штафелај од оксидисаног олова,
и лежиште ломаче од правих ватрених
језика.

Да ми, још, сашијеш торбу од речног
корита
за његов тежак стомак, једну велику врећу
за 2 џепаста подбратка
и један стуб од битумена за кичму.

И желео бих што песници желе и што је
немогуће:
једну мрежу од метеорских дизалица
удицу с главом аждаје, омчу са вртлогом
сунаца,
да бих му, као у огледалу, захватио све
вијуге.

1972. Раду ФЛОРА

NR. 593 VORBEŞTE

Moartea pîndea parcă prin colţurile întunecoase, pe sub paturile cu şoareci şi păienjeniş, de după uşa de fier. Întins pe burtă, cu bărbia-n mîini, nu mai simt scîndurile tari şi nici că prin ochiul curat al geamului, scăpînd de norii albi grăbiţi, soarele-mi mîngăie părul. Unui tovarăş, scoborîndu-se de la rîndul de sus al paturilor îi picase sandala de lemn din picior. Toţi tac. Recitesc pentru a nu ştiu cîta oară pe scîndura de la căpătîiul meu: „Aici a dormit Ciopcov Sredoie-Dica". Da, şi veselul Dica „plecase". Tovarăşul de alături, cu mîinile sub cap, priveşte plafonul. Spînzurînd printre scîndurile paturilor de sus, paiele plîng dorul libertăţii, dorul casei. Trei împuşcături sparg liniştea.

(Fragment)

1943 Ion MARCOVICEAN

БР. 593 ГОВОРИ

Смрт као да вреба по тамним угловима, испод кревета са мишевима и паучином, иза гвоздених врата. Лежећи потрбушке с брадом у шакама не осећам више тврде даске, нити да ми кроз чисто окно прозора сунце, избегавајући ужурбане беле облаке, милује косу. Другу који силази са горњег кревета паде с ноге дрвена сандала. Сви ћуте. Поново читам, не знам по који пут, на дасци крај узглавља: „Овде је спавао Ћопков Средоје-Дика". Да, и весели Дика је „отишао". Друг до мене са рукама под главом гледа у таваницу. Висећи између дасака горњих кревета сламке оплакују чежњу за слободом, чежњу за кућом. Три пуцња разбијају тишину.

(Одломак)

1943. Јон МАРКОВИЋАН

FLUTURE DE NOAPTE

O frîntură a albului imaculat
Un petec al fecioriei crinului
O clipă din tic-tacul neoprit
Candoarea şi inocenţa inconştientului
A dat ochii cu lumina becului.

Atîta a trebuit şi-a şi pornit fluturele
Spre fascinantul luciu ce ideal poate să fie
Şi-ndrăzneţ s-a apropiat să-l vadă
Şi-a fript piciorul, aripa şi-a pîrjolit
În praf a căzut, pe jumătate mort
Dar frumoasa chemare a rămas chemare.

Va porni din nou, şi iarăşi, şi iarăşi
E jocul vieţii, e ademenirea morţii
Şi după el alţii şi alţii şi alţii
E chemarea luminii ce nu-i dat s-o pătrunzi.

1966 Ion MARCOVICEAN

НОЋНИ ЛЕПТИРИ

Део неокаљане белине
Крпица девичанског крина
Тренутак незаустављеног тик-така
Чистота и безазленост несвесног
Срела се са светлошћу сијалице.

Толико је требало — и већ је пошао
лептир
ка очаравајућем сјају што може идеал да
буде
И смело се приближио да га види
И опекао ногу, опрљио крило
Пао у прашину, полумртав,
Али сјајни позив остао је позив.

Поћи ће поново, и опет, и опет
Игра је живота, привлачење је смрти,
И после њега други и други и други
Позив је ово светлости у који ти није дато
да продреш.

1966. Јон МАРКОВИЋАН

EVADARE

Omul a încetat patruped să fie
Atunci cînd şi-a ridicat privirea-n sus,
Poate că s-a ridicat pe două labe
Tocmai spre cer a se-nălţa

Şi-acum a pornit să cucerească a stelelor
nemărginire.
E omenesc să-ncerci necunoscutul a
pătrunde . . .

Dar cîte ştim noi unii despre alţii?
Fiecare din noi e univers aparte
Toţi la un loc nesfîrşite sisteme solare.

Şi unii spun: e-ntrecere între sisteme sociale,
Alţii: e pregătirea clipei cînd vechiul nost' pămînt
Neîncăpător va fi, ori, în sloi de gheaţă se
va preface.
Ori poate el, omul, să-nchidă ochii, să fugă
ar vrea
De labirintul ce singur şi-a creat? . . .

Dar cine, cine-a evadat, cine-a reuşit să fugă
Să iasă din eul său, pe sine să se lase în
urmă?

1966 Ion MARCOVICEAN

БЕКСТВО

Човек је престао да буде четвороножац
Онда када је подигао поглед
Можда се подигао на две шапе
Чак до неба да се уздигне

И сада је пошао да освоји звездану
бескрајност.
Људски је покушати да у непознато
продреш . . .

А колико ми једни о другима знамо?
Свако од нас је посебан свет
Сви заједно бескрајни сунчани системи.

И неки кажу: такмичење је међу
друштвеним системима
Други: долази тренутак када ће наша
стара земља
Бити претесна, или претвориће се у санту
леда
Или можда он, човек, жели да затвори
очи, побегне
Из лавиринта који је створио? . . .

Али ко, ко се спасао, коме је пошло за
руком да побегне
Да изиђе из свога ја, себе да остави за
собом?

1966. Јон МАРКОВИЋАН

ÎN VIS AM VĂZUT CATACLISMUL

Se făcea că stropii de ploaie au început să
cadă.
Ferindu-mă, am apucat într-un şopron.
Era lume multă, oameni cunoscuţi din satul
meu natal.
Deodată a început o vijelie, o, ce furtună,
Cerul vîscos nu ştia încotro s-apuce.
Se rupeau norii, se destrămau ca o putredă
rîză
Şi-apoi un răbufnit. Trăznet? Nu, altceva,
mai desfundat,
O detunătură ce descompune, ce nu-ntîmpină
nici o rezistenţă.
Vroiam să părăsesc şopronul, dar totul, case,
parc, biserică
Alunecau în jos imateriale, se topeau ca
turnurile de nisip
Cînd vine valul. Mai mult chiar, nu mai
aveau sprijin
Niciunde. Şi eu mă-năbuşeam, totul din mine
plesnea,
Fiecare moleculă din mine, fiece atom se
dezintegra.
Am mai avut putere să-mi rup hainele-n
zdrenţe.
„Ce-ai făcut, ce-aţi făcut?" — se tînguia
mătuşa Maria, o vecină.

ВИДЕО САМ У СНУ КАТАКЛИЗМУ

Догодило се да су капи кише почеле да
падају.
Склањајући се, упадох у једну шупу.
Беше много света, познати људи из мог
родног села.
Одједном је почела олуја, о, каква
непогода,
Лепљиво небо није знало куда да крене.
Облаци су се цепали, парали се као трули
плашт
И после један потмули удар. Гром? Не,
нешто друго, још потмулије.
Грмљавина која се распада, која не
наилази ни на какав отпор.
Хтео сам да напустим сенару, али све,
куће, парк, црква
Тонули су нематеријални, топили се као
пешчани торњеви
Када наилази талас. Штавише, нису имали
ослонца
Нигде. Ја сам се гушио, све је у мени
прскало,
Сваки молекул у мени, сваки атом се
распадао.
Имао сам само снаге да цепам одело у
дроњцима.
„Шта си урадио, шта сте урадили?" —
јадала се тетка Марија, комшиница,

Să-i răspund am vrut — că eu nimica —
dar n-am mai avut grai.
Şi treaz mă-ntreb: achitabil să fi fost
răspunsul?
Şi-n faţa neantului avid, prin creierul ce mi
se topea
Mi-a mai trecut un gînd: „S-or fi trezit
copiii,
Să nu se sperie numai, să nu se sperie . . .”

1966 Ion MARCOVICEAN

Хтео сам да јој одговорим — ја ништа —
али нисам имао више гласа.
И будан се питам да ли је одговор био
потпун?
И пред похлепним ништавилом, кроз
мозак који се топио
Прошла ми је мисао: „Да ли су се
пробудила деца,
Само да се не уплаше, да се не уплаше . . .”

1966. Јон МАРКОВИЋАН

NEVINOVĂŢIE

Omul îşi potriveşte cu grijă
Felinarul şi porneşte către grajd.
Paşii lui scîrţîie prin zăpadă
Ca dinţii unui fierăstrău.

Caii îl simt şi nechează încet.
Pe botul lor rece, răsuflarea
S-a prefăcut în promoroacă.

Venirea omului le aminteşte
Sunetul lin al unui clopoţel
Sunînd la gîtul lor ca să vestească
Alunecarea saniei prin omături.

În altă parte, boii rumegînd
Par nişte înţelepţi orientali
Ştiind că totul e zădărnicie,
Că frigul şi căldura sînt păreri
Cu care ne-amăgim singurătatea,
Şi că zăpada picurînd din cer
Mai nestatornică e decît fumul.

O vacă-şi linge-n linişte viţelul,
Şi totul se aşează-n raza lină
A felinarului, ca-ntr-o poveste.

БЕЗАЗЛЕНОСТ

Човек пажљиво подешава
Фењер и полази ка стаји.
Његови кораци шкрипе у снегу
Попут зуба тестере.

Коњи га осете и тихо ржу.
Дах на њиховој хладној њушци
Претворио се у иње.

Долазак човека буди им сећање
На благи звук звончића
Који звони на њиховом врату
Да најави клизање санки кроз сметове.

На другој страни волови који преживају
Личе на неке источњачке мудраце
Знајући да све је узалудност,
Да су топлота и хладноћа само привид
Којим варамо своју самоћу,
И да је снег који пада с неба
Још непостојанији од дима.

Крава лиже у тишини теле,
И све се смешта у благу светлост
Фењера као у причи.

Iar omul stă tăcut în pragul uşii
Privind acest mister al inocenţei,
Cu ochi înlăcrimaţi de bucurie.

1974 Mihai AVRAMESCU

А човек стоји ћутљив на прагу
Гледајући ову тајну безазлености
Са очима сузним од радости.

1974. Михај АВРАМЕСКУ

COMPLICITATE

Prin grădina cu arbori mohorîţi,
mă plimb ascultînd susurul apei...
Privesc statuile îngălbenite,
aşezate pe marginea bazinului:
zei în atitudini teatrale,
cu toga revărsată pe umeri atletici,
zeiţe rezemate de arcade,
cu surîs aplecat înspre frunza de viţă.

Toţi mă privesc cu complicitate,
tovarăşi muţi ai singurătăţii mele;
le presar în plete frunze uscate,
apoi, aşezat la volanul automobilului,
le arunc o privire vrăjmaşe
şi apăs cu disperare pe claxon
sperînd că o să-i trezesc
din somnul lor de piatră.

1973 Mihai AVRAMESCU

САУЧЕСНИШТВО

Кроз башту с тмурним дрвећем
Шетам слушајући жубор воде...
Гледам пожутеле кипове
Остављене на ивици базена:
Богови у театралним позама
С тогом пребаченом преко атлетских
рамена,
Богиње ослоњене на аркаде,
С осмехом спуштеним на лист винове лозе.

Сви ме саучеснички гледају,
Неми другови моје самоће;
Посипам им косу сувим лишћем,
Затим седећи за воланом аутомобила,
Бацам им непријатељски поглед
И очајнички притискам сирену
С надом да ћу их пробудити
Из њиховог каменог сна.

1973. Михај АВРАМЕСКУ

METAMORFOZA

Aţi văzut vreo pasăre preschimbată în stea
Trudindu-se să devină iarăşi pasăre?
Alergînd pe boltă ca o nălucă
Desprinsă cu sila de pămînt.

În miez de noapte, stelele toate
Mi se par păsări care-şi caută cuibul,
Cuib de pămînt, de apă, de foc
Atîrnat în văzduh ca o lumînare.

Am scobit un cuib în trunchiul unui copac
bătrîn
L-am tencuit pe îndelete cu răşină
I-am zugrăvit poarta în formă de cruce
Şi aştept să se pogoare pasărea
Cu tot cerul înscris pe penele-i albe.

1973 Mihai AVRAMESCU

МЕТАМОРФОЗА

Да ли сте видели птицу претворену
у звезду
Која се труди да постане поново птица?
Трчећи небом као привиђење
Силом одвојена од земље.

У поноћ све звезде
Чини ми се да су птице које траже
своје гнездо
Гнездо од земље, воде, ватре,
Обешено у ваздуху као свећа.

Издубио сам гнездо у стаблу старог
дрвета
Облепио сам га натенане смолом
Насликао врата у облику крста
И чекам да слети птица
Са целим небом уписаним на њеном
белом перју.

1973. Михај АВРАМЕСКУ

CRUGUL VERII

Un bulgăre de foc rostogolit
Prin vasta sfîşiere a cîmpiei...

Spice de grîu cu freamăt auriu
Rup scoarţa de-ntuneric a veciei...

Puterile luminii se-nmulţesc
Şi nu-i zăgaz în calea lor deschisă
Spre depărtările incendiate.

Dar cum să cuprindem atîta văpaie-n
Cuvintele noastre cu seva secată?

Privim volburatul noian de-nţelesuri,
Iar inima arsă, izbind cu putere-n
Pereţii aortei şi-n marginea zării,
Lărgeşte cuprinsul vieţii.
Iar sensu-ngropat în durată,
Ţîşneşte în plină amiază,
Se-nscrie pe cer ca un cerc,
O roată cu spiţe dinţate,
Zdrobind în rotirea-i albastră
Umbrele îngenunchiate în nisip,
Semne ale captivităţii noastre.

Crugul verii... eliberare deplină
De tot ce ne trage-n ţărînă.

1974 Mihai AVRAMESCU

КОЛО ЛЕТА

Једна ватрена грудва се котрља
Кроз пространи расцеп равнице...

Класје жита златним шуштањем
Кида тамну кору вечности...

Снаге светлости се умножавају
И нема одмора на њиховом отвореном
путу
Ка запаљеним даљинама.

А како да обухватимо толико пламена
Нашим речима пресахлог сока?

Гледамо ускомешано мноштво значења,
А сагорело срце, ударајући снажно
У зидове аорте и у видик,
Проширује садржај живота.
Смисао скривен у трајању,
Извире тачно у подне
Уписује се на небу као круг,
Точак са зупчастим паоцима
Дробећи у плавом кружењу
Сенке које клече на песку,
Знаке нашег робовања.

Коло лета... потпуно ослобођење
Од свега што нас вуче у прашину.

1974. Михај АВРАМЕСКУ

ÎN LEAGĂNUL TĂU, BANAT

În primăvară îţi musteşte sînul,
Aştepţi sămînţa să prindă viaţă,
Din germen plodul să-i îmbrăţişezi,
Să-l alini cu boare de zefir.

Viaţă se plămădeşte în copiii tăi
Şi cîntecul şopoteşte în leagăn de humă;
Iar căldura şi lumina de soare
Îţi scaldă lăstarii treziţi din somn.

*

Apoi, în dogoare de vară aprinsă,
Dă-n pîrg rod bogat în leagănul tău, Banat,
Aduci spuză de tezaur muncitorului
Prin guri deschise de combină.

(Fragmente)

1975 Teodor ŞANDRU

У ТВОЈОЈ КОЛЕВЦИ, БАНАТУ

Груди ти бујају у пролеће,
Чекаш да проклија семе,
Да род загрлиш у клици,
Да га уљуљкаш ћарлијањем поветарца.

У твојој деци настаје живот
И песма шумори у хумусној колевци,
Топлота и светлост сунца
Купа ти стабљике пренуте из сна.

*

Потом, у летњој разбукталој жези
Зри богат род, у твојој колевци, Банату,
Доносиш велика блага раднику
Кроз разјапљене чељусти комбајна.

(Одломци)

1975. Теодор ШАНДРУ

AICI, ÎN MĂRU, SEARA, IARĂŞI VIN

Aici, în Măru, seara, iarăşi vin
să desfir, comoară minunată,
poveste de-nceput,
povestea cu Truia
(cel ce, după cum se spune,
satului a pus temei)
şi — ca-ntotdeauna — mă-ntreb
dacă-l mai ştiu sătenii mei,
ori eu visez mereu?

1974 Ion BĂLAN

ОВДЕ, У ЈАБУКУ, СВЕЧЕРИ ОПЕТ ДОЛАЗИМ

Овде, у Јабуку, свечери опет долазим
да распредем чудесно благо,
причу о почетку,
причу о Трујн
(који је, како се прича,
селу ударио темеље)
и — као увек — питам се
да ли га још знају моји сељани,
или ја вечито сањам?

1974. Јон БАЛАН

DIMINEAŢĂ ÎN SAT

Cînd îşi deschide dimineaţa vioaie
ochii plini de lumină
şi pe stradă trec căruţe grăbite,
cu plug, cu grapă şi şuier de voinic,
babele mînă vacile la cireadă
cu urme de somn pe faţa bătrînă
şi cu pas leneş şi mic.

Niţă, văcarul, strigă-ngînat
de lătrături repetate de cîini,
iar copiii lui în urmă se ţin de mîini
şi plîng că i-a sculat prea de noapte.

Soarele a răsărit
şi aerul e-mbibat de răcoare,
pătrunde pe ogoare
început de doină de plugar.

În sat e linişte şi se scoală
copii care merg la şcoală,
iar babele se-ntorc de la vaci.

1947 Ion BĂLAN

ЈУТРО У СЕЛУ

Када живахно јутро отвара
очи пуне светлости
и када улицом пролазе журећи кола
с плугом, дрљачом и звиждуком момка
с траговима сна на остарелом лицу
бабе терају краве у стадо
кратким и лењим кораком.

Ница говедар виче праћен
непрекидним лавежом паса
следе га деца његова држећи се за руке
и плачу што их је пробудио одвише рано.

Сунце је изашло
ваздух је натопљен свежином,
до ораница допиру
први звуци *дојне* орача.

У селу је тишина и устају
деца што полазе у школу
а бабе се враћају од стада.

1947. Јон БАЛАН

PE DRUM SPRE VALEA MARE

Pe drum spre Valea Mare,
pe unde trec şi-acum
şirag sătenii la arat,
mă-ntîmpină veacuri
de-amar şi chin uitat,
floare galbenă de cîmp
zîmbind în van
aşteptării de altădată
a moşilor mei plugari
ca din aprigă truda lor
să crească-n valul de grîne
o pîine
mai albă decît un dalb viitor,
pe drum spre Valea Mare.

1974 Ion BĂLAN

НА ПУТУ КА ВАЉА МАРЕ

На путу ка Ваља Маре
којим пролазе и сада
поворке сељака на орање,
срећу ме векови
заборављене горчине и патње,
жути пољски цвет
који се узалуд осмехује
некадашњој нади
мојих дедова орача
да из њиховог горког труда
израсте хлеб,
у таласу класја,
бељи од будућности
на путу ка Ваља Маре.

1974. Јон БАЛАН

MARGINE DE SAT CODREAN

margine de sat codrean
cireadă de vaci
grăbind spre păşune —
idilică minune

răzbate-n valuri murmur viu
de prin case joase —
îşi desface ziua sînul
plug lucind în soare

brazda-i fir neîntrerupt
peste veacuri istovite —
în adînc de lan fertil
fericire de copil

fete şi băieţi desculţi
au tălpile murdare —
joc şi hîrjoană-i
calea spre livezi

geana dealului se-nclină
sub povara razelor
o bătrînă la fîntînă
iar pe stradă nimeni

1972 Ion BĂLAN

ПРИЛАЗ ШУМСКОГ СЕЛА

поред села до шуме
стадо крава
журећи ка пашњаку —
идилично чудо

живахни ромор допире у таласима
из ониских кућа —
дан раскрива своја недра
плуг блиста на сунцу

бразда је бесконачна нит
кроз изнурене векове —
у дубини родне њиве
детиња срећа

босе девојке и дечаци
имају кањаве табане
игра и зачикавање
на путу ка ливадама

гребен брега повија се
под теретом зрака
старица на бунару
на улици нико

1972. Јон БАЛАН

LA JOCUL DIN COŞTEI

De ani la jocul din Coştei
Se aduna întregul sat,
Întregul sat se bucura
Şi-n cîntec de fanfară
De fiecare dată
Sub paşii cei greoi
Se ridica nor de praf argintiu
Pe Drumul Mare.

Azi m-opresc din nou la joc —
Şi-atîtea fete cunoscute
Nu le mai zăresc în jur,
Îmi pare că doar fanfara
Mai cîntă-aceleaşi melodii
Şi-acelaşi nor de praf
Sub paşi se-nalţă mereu
Pe Drumul Mare.

Pe-o bancă-n colţ bătrîni oftînd
Îşi amintesc de jocul lor
Şi tinereţea dusă pe Căraş.
Dar nu sînt întristaţi bătrînii
(Oare de ce să fie trişti?)
În timp ce-n mîndra horă
Nepoţii lor saltă vioi
Şi-adastă nor de praf argintiu
Pe Drumul Mare.

ИГРАНКА У КУШТИЉУ

Годинама се на игранци у Куштиљу
Окупљало цело село,
Радовало цело село,
И уз свирку фанфаре
Сваки пут би се
Под тешким корацима дизала
Прашина — сребрнасти облак
На главном сокаку.

Данас се поново заустављам ту —
И не срећем више
Мени позната лица
И чини ми се да фанфара
Свира исте песме,
И исти облак прашине
Непрестано се диже под корацима
На главном сокаку.

На клупи са угла старци се уздишући
Сећају својих игара,
Младости која је отекла Карашем,
Али старци нису тужни
(Зашто би то били?)
Док у заносном колу
Унуци њихови раздрагано поскакују
А сребрнаст облак задржава се
На главном сокаку.

Pe cînd fanfara cîntă
Şi jocu-i în toi,
Din nou aci mă aflu
Şi-mi pare că-i văd alături
Cum vin: moş Micu şi Corcea.
Ca-ntr-o nouă baladă,
Dinspre Cureche păşind agale
Pe Drumul Mare.

1974 Ion BĂLAN

Док фанфара свира
И коло не престаје,
Поново сам ту
И чини ми се да видим како
Деда Мику и Корча,
Као у некој новој балади
Долазе од Курекеа, споро корачајући
Главним сокаком.

1974. Јон БАЛАН

ÎNTR-O ZI LA MESICI

Drum asfaltat. Autobuz pînă-n sat.
Revăd coline pe care le-am uitat.
Prin vremi răzbat, de ieri
Pornite-alene spre azi,
Care cu boi. Şi ierni. Şi veri.
N-are-astîmpăr nici răgaz
Al amintirii val de
Mîngăieri calde.

Cele din urmă vii mai aromesc
A vin bun şi-a rost plugăresc.
Revăd vite la păşune
Şi pe coastă de deal
Ram plecat de rod de prune.
Ecou de ţambal.
Cine să-mi spună apriat
Pe-aici cîte s-au schimbat?

Drum asfaltat. Autobuz pînă-n sat.
Veacurile paznic au lăsat
Conacul, istorie-n ruine,
La margine mereu dăinuind.
Sub poală de codru şi-n mine,
De toamnă viu tresăltînd,
Al amintirii val de
Mîngăieri calde.

ЈЕДНОГ ДАНА У МЕСИЋУ

Асфалтиран пут. Аутобус до села.
Поново видим брежуљке које сам
заборавио.
Из јуче, споро кренула према данас,
Пробијају се кроз време
Воловска кола. И зиме. И лета.
Без предаха, без одмора,
Талас сећања
На милоште.

Последњи виногради још миришу
На добро вино и посао орача.
Опет видим стоку на паши
И на падини брега грану
Погнуту под тежином шљива.
Одјек цимбала.
Ко да ми тачно каже
Шта се све овде променило?

Асфалтиран пут. Аутобус до села.
Векови за стражара оставили
Конак, историју у рушевинама,
Која пребива у прикрајку.
У подножју шуме и у мени,
Због јесени живо трепери
Талас сећања
На милоште.

Becuri. Antene spre lume.
Necaz şi chin şi greu — scrum e.
Viers de doină răsună dinspre Clin.
Acelaşi pîrîu pe-Uliţa mare.
Scăldată-n ocean de senin
Privirea fetei de la colţ —
Rază-i de soare.
Cine să-mi spună apriat
Pe aici cîte s-au schimbat?

1973 Ion BĂLAN

Светиљке. Антене према свету.
Невоља и тегоба и мука — прах су.
Песма *дојне* одјекује од Клина.
Исти поток на Великом сокаку.
У ведрини окупан,
Поглед је девојке сунчев зрак.
Ко да ми тачно каже
Шта се све овде променило?

1973. Јон БАЛАН

PLĂMÎNII

Cineva mi-a presărat cărările
cu zăpadă
şi mi-a spus că plămînii
se vor transforma
în ghiocei.

Cineva mi-a spus
că atunci inundă rîurile
iar ciobanii urcă cu turmele
la munte...

Cineva mi-a spus
că plămînii pot fi
ghiocei...

1953 Florica ŞTEFAN

ПЛУЋА

Неко ми је посуо стазе
снегом
и рекао да ће ми се плућа
претворити
у висибабе.

Неко ми је рекао
да ће тада реке да се разлију
а чобани да се попну са стадима
на планину...

Неко ми је рекао
да плућа могу бити
висибабе...

1953. Флорика ШТЕФАН

DE LUNA NU MĂ INTREBAŢI

De lună nu mă întrebaţi
cînd plîng.
Nici dacă mîine voi rîde în hohot
cînd văd o fetiţă
cu mingea-n mînă.
El îi sărută ochii ei
nu mai ştie de toamne
şi cînd ne uităm în oglindă
fiecare-şi vede chipul
şi cearcănele-adînci.
De-am sparge oglinda
nimic nu s-ar schimba...

1953 Florica ŞTEFAN

О МЕСЕЦУ МЕ НЕ ПИТАЈТЕ

О месецу ме не питајте
када плачем.
Ни да ли ћу се сутра грохотом смејати
кад видим девојчицу
с лоптом у руци.
Он јој љуби очи
не зна више за јесени
и када гледамо у огледало
свак види свој лик
и велике подочњаке.
Ако бисмо разбили огледало
ништа се не би променило...

1953. Флорика ШТЕФАН

SOARE

Ochii nu sînt nori
zîmbetul nu-i pustiu
mîinile nu sînt lanuri culese...

Să desenez un soare mai mare
decît cel de pe bolta cerească
n-am penel
şi nici pînză mai mare decît cerul
să-l aştern cu măiestrie...

Să cobori soarele în viaţă
nu-ţi trebuie scară pînă la el...

1953 Florica ŞTEFAN

СУНЦЕ

Очи нису облаци
осмех није пустиња
руке нису обране њиве...

За сликање једног сунца већег
од оног са небеског свода
немам четкицу
нити платно веће од неба
да га мајсторски разастрем...

Да сунце спустиш у живот
нису ти потребне лествице до њега...

1953. Флорика ШТЕФАН

MAREA

Cocoşul e poetul nopţii
care despică cerul
în alb şi negru...

Am trecut toate mările
fără vapor...
În fereastră plînge
copilul meu
care nu ştie să meargă
şi nici de ce are degete
la mînă...

Am trecut toate mările
şi mi-a rămas marea
în ochi...

1953 Florica ŞTEFAN

МОРЕ

Петао је песник ноћи
који цепа небо
у бело и црно...

Обишла сам сва мора
без брода...
У прозору плаче
моје дете
које још не зна да хода
и не зна зашто има прсте
на руци...

Обишла сам сва мора
и море ми је остало
у очима...

1953. Флорика ШТЕФАН

LACUL

Între cele două mîini
se întinde un lac
în care adesea sînt peşte
şi duc soarele
în spate.

Între cele două mîini
soarele moare
adesea.

1953

Florica ŞTEFAN

ЈЕЗЕРО

Између ове две руке
простире се језеро
у којем сам често риба
и носим сунце
на леђима.

Између ове две руке
сунце умире
често.

1953.

Флорика ШТЕФАН

DEDICAŢIE

Vine ora, Florică, ora cea grea, ispititoare.
Descreşti, te micşorezi ca raza în apus de soare.
Cînd închizi pleoapele, foşnesc grînele, cîntă turturica.
Adormi sub cer senin şi dormi ca păsărica.

1974 Florica ŞTEFAN

ПОСВЕТА

Долази час, Флорика, тешки час искушења.
Растеш ұнатраг, као зрак при заласку сұнца.
Кад склопиш очне капке, жита шуме, пева грлица.
Заспиш под ведрим небом и спаваш као птичица.

1974. Флорика ШТЕФАН

ÎNCEPUTUL DURERII

M-am împăcat cu pămîntul ca inima cu gîndul.
M-am împăcat cu zăpezile, omeţii pînă-n grindă.
Zgribulită de frig, nimeni nu-mi opreşte-avîntul.
Copleşită de sfială, slova-n carte mi-e oglindă.

1974 Florica ŞTEFAN

ПОЧЕТАК БОЛА

Помирила сам се са земљом као срце с мишљу.
Помирила сам се са снеговима, са сметовима до стреје.
Погуреној од зиме нико ми не спутава полет.
Опхрваној стидљивошћу, слово у књизи ми је огледало.

1974. Флорика ШТЕФАН

URMĂ

Las urmă să ştiţi că nu printre nori am
pierit.
Eram cîndva pe-aici, iubind eu m-am ferit
de-o viaţă lîncedă, legată la ochi, de-o
fereastră.
Greu e zborul, necum cîntul, pasăre măiastră

1974 Florica ŞTEFAN

ТРАГ

Остављам траг да знате да сам нестала
међу облацима.
Некада сам била овде, волећи
штитила сам се
од заморног живота, везаних очију —
једног прозора.
Тежак је лет, а камоли песма,
чудесна птицо.

1974. Флорика ШТЕФАН

NU MAI POT

Nu mai pot să cînt de boală, cu inima
strivită.
În verdele ochiului glia cenuşie de rod
istovită.
În curînd vom fi unite, ca un pumn strîns de
durere.
Fără lacrimă şi glas, un univers din viaţă
piere.

1974 Florica ŞTEFAN

НЕ МОГУ ВИШЕ

Не могу више да певам од болести,
са здробљеним срцем.
У зеленилу ока пепељаста груда
родом изнурена.
Ускоро ћемо бити сједињене као
песница стегнута од бола.
Без сузе и гласа, један свемир
из живота нестаје.

1974. Флорика ШТЕФАН

GENERAŢIA MEA

Zgribuliţi de frig, copii de ţărani isteţi.
Am plecat în lumea mare, sub Deal, la Vîrşeţ.
Mării, Sultănii, Ioni, Lenuţe, Duduleţi.
Ce-o să fie lumea, mîine, pentru noi, copii
semeţi?

1974 Florica ŞTEFAN

МОЈА ГЕНЕРАЦИЈА

Погурена од зиме деца виспрених сељака.
Пошли смо у велики свет, под Брег,
у Вршац.
Марије, Султане, Јони, Ленуце, Дудулеци.
Шта ће свет бити сутра за нас поносну
децу?

1974. Флорика ШТЕФАН

MI-ADUN MORŢII . . .

Mi-adun morţii, pe toţi cei ce îngraşă
pămîntul.
Mîine printre semeni îmi va fi mormîntul.
Dar cine să vă ducă greul, seminţa rodul
să-l împartă?
Fiica voastră-am fost şi sînt, ne-a-nrudit
aceeaşi soartă.

1974 Florica ŞTEFAN

ЗБИРАМ СВОЈЕ МРТВЕ . . .

Збирам своје мртве, све оне који
гноје земљу.
Сутра ће ми међу ближњима бити гроб.
А ко ће вам носити терет, семе,
принос да дели?
Кћи сам ваша била и јесам, породила
нас иста судбина.

1974. Флорика ШТЕФАН

MELANCOLIE

Sîmienţi bătuţi de ploaie şi zvîntaţi de vînt.
Pusta-i mare, viaţa scurtă, lacrimă, durere,
cînt.
Cînd veniţi de la ogor, la cules, v-aud cîntînd.
Numai moartea, cîteodată, mi-aduce
tristeţe-n gînd.

1974 Florica ŞTEFAN

МЕЛАНХОЛИЈА

Светомихајловци бијени кишом,
осушени ветром.
Поље је велико, живот кратак, суза,
бол, песма.
Кад се враћате са оранице, у време бербе
чујем како певате.
Само смрт, понекад, доноси ми тугу
у мисли.

1974. Флорика ШТЕФАН

TURTURICA DIN MESICI

Veniţi din codru-n zi de mai cu genele
prăfuite.
Oraşul se înfioară de doine şi cîntec de
izbîndă.
Cîntă, cîntă Turturica pe străzile însorite.
Podgorie, sărăcie, cu mălai viaţa nu-i blîndă.

1974 Florica ŞTEFAN

ФАНФАРА „ТУРТУРИКА“ ИЗ МЕСИЋА

Долазите из шуме у мајском јутру
прашњавих трепавица.
Град је устрептао од *дојне* и победничке
песме.
Свирај, свирај „Туртурико” по сунчаним
улицама.
Виногорје, сиромаштво, с пројом живот
није доброћудан.

1974. Флорика ШТЕФАН

PEISAJ MATINAL

Oraşul acesta oraşul acesta care adoarme
Şi se trezeşte pe un covor enorm de fum
Oraşul acesta are micile lui globule albe şi roşii
Galbene şi negre care se întîlnesc dimineaţa şi seara
În oraşul acesta ca şi în alte oraşe toţi visează
Orizontal nişte vise verticale
Oraşul acesta este păstrat în inimă cu reflectoarele sale puternice
Cu mirosurile sale de peşte
În el trăieşte Veronica în el trăieşte o doamnă
Cu căţeluşul ei negru care îi aminteşte de nişte ani fericiţi
Bulevardele-i seamănă cu nişte cutii de pantofi
Prin care rătăcesc furnicile înfometate
Betonul şi sticla nu absentează din ochii care caută o mică pasăre
În el tinerii învaţă la cursurile serale limbi străine
Şi majoritatea sînt anonimi cînd ies pe chei şi în parc

ЈУТАРЊИ ПРЕДЕО

Овај град овај град који спава
И буди се на огромној простирци дима
Овај град има своја мала зрнца бела и црвена
Жута и црна која се сусрећу ујутру и увече
У овом граду као у другим градовима сви сањају
Водоравно неке усправне снове
Овај град је сачуван у срцу са својим јаким рефлекторима
Са својим мирисом рибе
У њему живи Вероника у њему живи једна госпођа
Са својим црним псетанцем које је подсећа на неке сретне године
Његови булевари личе на кутије за ципеле кроз које лутају гладни мрави
Безобзиран али пажљив да неког не заобиђе
У овом граду собе су ко неке најлонске кесе
Кроз које лутају изгладнели мрави
Бетон и стакло не изостају из очију које траже малу птицу

Anonimi ca păsările pe crengi ca peştii în apă
Şi cînd cineva spune bună ziua
Răsare un nou soare din asfaltul pătat

1970 Slavco ALMĂJAN

У њему младићи уче стране језике на вечерњим курсевима
И у већини су безимени кад излазе на кеј и у парк
Безимени као птице на грани као рибе у води
И кад неко каже добар дан
Рађа се ново сунце из умрљаног асфалта

1970. Славко АЛМАЖАН

TREI MINUTE MAI SENIN DECÎT LA ORA NOUĂ

De deasupra umbrelelor norii au spus:
plecăm
şi iată că ziua ieşise din culcuşul ei
se încolăci după hornuri, copaci şi iarbă
ne intră în paltoane, în nasturi, între mişcări

în geam soarele sărută mîna unei
dactilografe
de la Banca Naţională
şi pentru întîia oară
miliţianul din strada Eroilor Populari
zîmbind îmi zise *bună ziua.*

1966 Slavco ALMĂJAN

ТРИ МИНУТА ВЕДРИЈЕ НЕГО У ДЕВЕТ ЧАСОВА

Изнад кишобрана облаци су рекли:
полазимо
и ево дан је изашао из свог лежаја
обавио се око димњака, дрвећа и траве
не улази у капуте у дугмад међу покрете

на прозору сунце љуби руку једној
дактилографкињи
из Народне банке
и по први пут
милиционар из улице Народних хероја
осмехнувши се рече ми: *добар дан*

1966. Славко АЛМАЖАН

DRAGOSTE ŞI VARĂ — AMESTECATE

Cerul transformat în invizibile puzderii
s-a pierdut în praful verii

Apa e un vis, iar un strop de ploaie
firul aerului ar putea ca să-l îndoaie

Între stîlpii orei fixe plec să o aştept
Pentru această clipă cine oare e poet

Se opreşte chiar şi pasărea din zbor
pentru a motiva plecarea lentă a unui nor

Transformată-i şi speranţa în bob de soare
firicirea leneveşte într-o floare

Scînteia puternic cerul printre crengile de tei
iar lumina adormise în culoarea ei

Cineva în şoaptă zise: Almăjan
Soarele din vîrf de cer se piaptăna la geam

Ea zîmbi. Mă întrebă: *ziua încotro se duce?*
Vara în ochii ei plecase să se culce.

1966 Slavco ALMĂJAN

ЉУБАВ И ЛЕТО — ИЗМЕШАНИ

Небо претворено у невидљиве честице
изгубило се у прашини лета

Вода је сан, а кап кише
нит ваздуха могла би да савија

Између стубова тачног времена полазим да је чекам
Ко ли је песник за овај тренутак

Заустављa се чак и птица у лету
да би оправдала тихи полазак једног облака

Претворена је и нада у зрно сунца
срећа ленствује у једном цвету

Снажно је искрило небо међу гранама липе
а светлост је заспала у њеној боји

Неко кроз шапат рече: Алмажан
С небеског врха сунце се чешља на прозору

Она се осмехну. Упита ме: *куда иде дан?*
Лето оде да легне у њене очи.

1966. Славко АЛМАЖАН

A IUBI STRADA

Trebuie iubită strada cu monumentul ei
cu mica ei neliniște
trebuie iubită strada cu fața ei curată
muzeul ei și acoperișurile caselor
castanii cu umbra lor
căci și strada mea este ca și toate străzile
cu aceleași amintiri de foc
cu aceleași mîini care se prelungesc în
orizonturi

Strada mea este cea mai simplă stradă
o port în inimă ca pe o dragoste.

(Fragment)

1965 Slavco ALMĂJAN

ВОЛЕТИ УЛИЦУ

Треба волети улицу с њеним спомеником
с њеним малим неспокојством
треба волети улицу с њеним чистим лицем
њен музеј и кровове кућа
кестенове с њиховим сенкама
јер и моја улица је као и све улице
са истим пламеним сећањима
са истим рукама које се продужавају
у видике

Моја улица је најпростија улица
носим је у срцу као једну љубав.

(Одломак)

1965. Славко АЛМАЖАН

MOARA DE LA STRAJA

Ascunsă-ntr-o poveste
Ea este şi nu este

Ascunsă într-o frunză verde
Doar pasărea cu ochii ei de vis
O vede

Ascunsă-n sîn de domnişoară
Înghite apă
Şi se numeşte moară

E solzul de peşte
Care se prinde de roată
Şi nu oboseşte

1971 Slavco ALMĂJAN

МЛИН У СТРАЖИ

Скривен у причи
Он јесте и није

Скривен у зеленом листу
Само га птица сненим очима
Види

Скривен у недрима госпођице
Гута воду
И зове се млин

Рибља је крљушт
Која се хвата за точак
И не замара се

1971. Славко АЛМАЖАН

DIN JURNALUL BUNICULUI

La unu aprilie am pus cloşca pe ouă:
Peste trei săptămîni scoate pui...
Cîţi o scoate, sînt destui,
Ferească-i sfinţii şi luna nouă.
În miezul verii ne-a fătat vaca —
A avut spurcatu la ţîţe,
Pe foale umflături şi nişte momiţe...
Şi mari dureri, săraca.
La căderea frunzelor a murit Nică,
Om de seama noastră,
Beteag de oftică.
Iarna calul Murgu ne-a murit,
Ne-am trudit să-l vindecăm cu aburi şi sare.
Ştiam ce ne aşteaptă dacă moare —
Parcă-l aud cum geme cumplit.
Grîul din pod l-am gătat pe la făşancă,
Porc în iarna aceea n-am tăiat.
A fost secetă şi nu l-am cîştigat...
În mai am plătit camătă la bancă.

(Fragment)

1962 Simion DRĂGUŢA

ИЗ ДЕДИНОГ ДНЕВНИКА

Првог априла насадио сам квочку:
Кроз три недеље излећи ће се пилићи...
Колико ће се излећи, биће их довољно,
Нека их чувају свеци и млади месец.
На сред лета отелила нам се крава —
Имала чир на вимену,
На трбуху кврге и неке отекле жлезде,
И велике болове, јадница.
Кад је падало лишће умро је Ника,
Човек нашег соја,
Грудоболан.
Зимус нам је липсао коњ Мургу,
Трудили смо се да га излечимо паром
и сољу.
Знали смо шта нас чека ако угине —
Као да га чујемо како грозно јечи.
Жита с тавана нестало нам је око поклада,
Ове зиме свињче нисмо клали.
Била је суша и нисмо га зарадили...
У мају смо платили банци камату.

(Одломак)

1962. Симион ДРАГУЦА

ÎN SOBA MARE, LA TATA

Cu nervii obosiţi de atîta umblet răzleţ
Mă oprii într-o zi la tata-n bătătură.
— Ai venit? — mi-a zis el, molfăind pîine în gură —
Ştii că fără tine-mi sînt zilele ca mărul-pădureţ.
Vrei un pahar de vin? ... Vrei ouă prăjite-n unsoare?
Avem şi cîrnaţ uscat pe coş, şi slănină rîndurată,
Îţi pregătim şi-un pui, să-l mănînci cu salată ...
— Vreau, dar deschide-mi întîi uşa la soba mare.
Mi-e dor de portretul bunicului cu obiele tărcate,
De icoanele în cununi de busuioc,
De fluierul meu, făcut din soc,
De covoarele de mama înflorate.
Deschide-mi apoi dulapul vechi de lîngă geam —
Să-mi caut în el hîrtiile aci pitulate,
Cu versuri pentru anii ei visate,
Ce ascuns de ochii voştri le scriam.

1967 Simion DRĂGUŢA

У ГОСТИНСКОЈ ОЧЕВОЈ СОБИ

Уморних живаца од толиког самотног хода
Зауставих се једног дана код оца у дворишту.
— Доће ли? — рече ми он жваћући хлеб
Знаш да су ми без тебе дани као јабуке дивљаке.
Хоћеш ли чашу вина? ... Хоћеш ли јаја пржена у масти?
Имамо и кобасице сушене у оцаку и меснату сланину,
Спремићемо ти и пиле да га једеш са салатом ...
— Хоћу али отворите ми прво врата гостинске собе.
Зажелео сам се дедовог портрета са шареним обојцима.
Икона у венцима босиљка,
Моје фруле прављене од зове,
Ћилима које је мама ткала.
Отворите ми потом стари орман крај прозора —
Да потражим у њему своје сакривене хартије,
Са стиховима сањаним за Њене године,
И писаним кришом од ваших очију.

1967. Симион ДРАГУЦА

NUNTAŞ

Cu ciutura-n mînă de bunicu-nflorată,
Chiui pe lîngă fereastra-ţi larg deschisă —
Băncuţa e-n arcuş, şi el nu-i uns cu clisă;
Ce dragă mi-e lumea asta toată!
Închin şi beau la vin cu junii şi cu moşii
Şi-am să-ţi strîng mijlocul, vădană, dodă;
Sînt strănepot de haiduc şi nu ştiu cum e
la modă,
Dă-i cu învîrtita pînă cîntă cocoşii!
Eşti şi tu aci răduşă lălîie...
Ce mai mustăţi neaoşe-ţi făcuse rubinul...
Te vreau aşa cum te dispune vinul,
Dar să nu ne pui prînzu-n chindie!
Şi mîine mai ai de umplut oalele —
Nu poţi umbla cu fofîrlica!...
Ştiu că ţi-e dragă măzărica,
Dar vin rîzarii cu ţoalele!
Mai trag un pahar şi-mi prieşte bine...
Unde-i perina, dodă, vădană?
Pune-o sub genunchi, ce-mi tot clipeşti
din geană!
Degeaba, nevastă, te uiţi chiorîş la mine.
Năzdrăvan răsună lauta bătrînă —

СВАДБАР

С чутуром у руци, коју је деда изрезбарио
Потцикујем под твојим широко
отвореним прозором
Новчаница је у гудало заденута и оно није
сланином намазано;
Колико ми је драг сав овај свет!
Наздрављам и пијем вино с момцима
и старцима
Да ти стегнем струк, додо, удовице;
Праунук сам хајдучки и не знам за моду,
Хајде да се вртимо док не запевају петли!
И ти си овде, редушо трома...
Какве ли ти расне бркове начини црњак...
Хоћу те такву развесељену вином,
Али да ручак не остане за касно поподне!
И сутра ћеш имати да пуниш лонце —
Не можеш се служити шареном лажом!
Знам да ти је драга мазарика,
Али стижу свати са даровним рухом!
Тргнем још једну чашу и баш ми прија...
Где је јастук, додо, удовице?
Стави га под колена, што стално трепћеш!
Узалуд ме, жено, гледаш попреко.
Несташно одјекује стара виолина —

Convoiul nunţii a cuprins uliţa mare:
— Uite-o băncuţă şi trage-o aprins,
lăutare!
... Mergem să spălăm naşu' la fîntînă.

1965 Simion DRĂGUŢA

Свадбарска поворка заузела је велику
улицу:
— Ево ти банка па распали, свирче!
... Идемо да умијемо кума на бунару.

1965. Симион ДРАГУЦА

ÎNTÎLNIRI

Butoaiele de dud cu rampaş îs îndopate,
Ţîţa toamnei e stoarsă bine toată,
Mă prind de mîini spre mine îndreptate,
Sătenii mei pun grijile-n vîrtej de roată.
— Am socoţi multe-n cap — îmi spune
nea Ghiţă,
— Fata mi-e mare, trebuie măritată...
Ne-mbrăţişăm şi-l aştept pîn-sughiţă...
— Îi dau ce am, nu pot moşia toată!...
Cu lătratul cîinilor orele tîrzii-s în sfadă,
Se-nvălmăşesc cu un cîntec ori suduit...
La miezul nopţii Gîgu s-a rămăşit,
O cruce din morminţi s-aducă, ochi mulţi
s-o vadă.
La un colţ pe Mitru gata să-l bată
Că, cică, pe dascălu' l-a vătămat de
onoare,
I-au sfîrtecat cămaşa din cheotoare...
Doamne, fi-va noaptea asta curată?...
În zori cineva a călcat cu tractorul
Purcelul rîios al lui Vîrtoc —
Fără supărare... o să-i dea altu-n loc...
Să-l taie, că-i vine din cătănie feciorul.
La amiaza mare un străin veni în sat —

СУСРЕТИ

Дудова бурад напуњена су рампашем,
Јесења сиса је добро исцеђена,
Хватам се за пружене ми руке,
Моји сељани бацају бриге у вртеж точка.
— Имам у глави много планова —
каже ми бата Гица,
— Ћерка је одрасла, треба да се уда...
Загрлимо се и чекам га док штуца...
— Дајем јој што имам, не могу цело
имање!
Касни сати су у свађи с лавежом паса
Хрву се с неком песмом или псовком..
У пола ноћи Гигу се опкладио
Са гробља крст да донесе, много очију
да га види.
На једном углу Митар умало да добије
батине
Јер је, тобоже, увредио учитеља,
Покидали су му дугмад са кошуље...
Боже, да ли ће ноћ ова бити чиста?
У зору неко је трактором прегазио
Вртоково шугаво прасе —
Без љутње... даће му на место њега
друго...
Да га коље јер му се враћа син из војске.
У подне је један странац дошао у село —

E ungur, zice . . . nu e român . . .
Cheamă-l că-i al nostru, să bea un pahar
cu vin —
Şi tot cîte unul, pîn'ce omul s-a-mbătat.

1962 Simion DRĂGUŢA

Мађар је, кажу . . . Није Румун . . .
Позови га, јер је наш, да попије чашу
вина —
И тако све по једну док се људски
не напије.

1965. Симион ДРАГУЦА

CASNICII

Cînd a venit pe lume
focul din vatră era mai plin
în casă era cîntec
Canura fumului
ce ieşea prin horn în suluri
era-mpletită-n scîncet
toate gurile miroseau a slănină
a cîrnaţi şi vin
Numărul casnicilor crescuse
cu un pui de om

S-au desfundat
butoaiele toate
cînd în prima noapte
două perechi de mîini
s-au înlănţuit în prima-mbrăţişare
în patul din soba mare
Litrele se umpleau
şi se goleau
de bucuria nopţii
doar degetele cîrne
ale lui moş Pau
plîngeau
pe strunele lăutei bătrîne
Numărul casnicilor crescuse
cu o păpuşă

УКУЋАНИ

Кад је дошао на свет
ватра се на огњишту разбуктала
у кући се певало
Предиво дима
које је излазило кроз оџак у замотуљцима
беше измешано с јецањем
сва уста мирисаху на сланину
на кобасице и вино
Број укућана се повећао
за једно пиле од човека

Отворише се
сва бурад
када се у првој ноћи
два пара руку
спојило у први загрљај
на кревету у гостинској соби
Литрењаче се пунише
и празнише
од радости ноћи
само криви прсти
деда Пауа
плакаху
на жицама старе виолине
Број укућана се повећао
за једну лутку

Bocetul din casă
era-mbrăcat în negru
şi mirosea a ceară
şi tămîie
iarăşi se desfundară
butoaie
cu vin
iarăşi se deschiseră
lădiţe cu făină
cînd moşul a tăiat
din grădină
cel mai frumos prun
pentru cruce
De la ţintirim
casnicii se-nturnară
cu bobi de rouă-n ochi
şi unul mai puţin

1957 Cornel BĂLICA

Тужбалица у кући
беше у црно обучена
и мирисаше на восак
и тамјан
опет се отворише
бурад
са вином
опет се откључаше
ладице са брашном
када је деда одсекао
из баште
најлепшу шљиву
за крст
Од гробља
се вратише
с капима росе у очима
и с једним укућанином мање

1957. Корнел БАЛИКА

SECERĂTORII

Secerătorii-adorm
În leagănul stelelor
Undeva în cîmp
Se-aude o sudalmă
Cățelul pămîntului
Latră la cornul lunii

(Fragment)

1969 Cornel BĂLICA

ЖЕТЕОЦИ

Жетеоци су уснули
У колевци звезда
Негде у пољу
Чује се псовка
Куче из средишта земље
Лаје на месечев рог

(Одломак)

1969. Корнел БАЛИКА

SĂ-MI ALEG O STEA

Plec cu Carul Mic
Pe Calea Laptelui
Printre aştri şi stele
Să dau de galaxia
Copilăriei mele
Iată un sătuc
Pitit sub dealuri
Iată un ogaş cu sălcii
Şi-un izvor sub dîlmă
Cu apă bună de fasole
Iată o borugă
Cu un ostrov verde
Şi cu soreni de-argint
O ceată de copii
Jucîndu-se de-a lotrii
Iată o uliţă
Cu duzi şi cu băgrini
Şi-o casă din bîrnă
Un tată amărît
Cu palme noduroase
O mamă necăjită
Palidă-n obraji
Iată şi-un ţintirim
Cu cruci strîmbe de prun
O humă fără flori
Sub care zace mama
Şi-o groapă mare neagră

ДА БИРАМ ЗВЕЗДУ

Полазим Малим колима
Млечним путем
Између звезда
Да нађем галаксију
Мог детињства
Ево сеоцета
Скривеног међу брдима
Ево потока с врбацима
И извора под брежуљком
С добром водом за кување пасуља
Ево речице
Са зеленим острвом
И сребрним рибицама
И групице деце
Која се игра лопова
Ево улице
С дудовима и багремовима
И брвнаре
Оронуо отац
С жућевитим длановима
Тужна мајка
С бледим образима
Ево гробља
С кривим шљивовим крстовима
Хумке без цвећа
Под којом лежи мама
И велике црне раке

Săpată pentru tata
Să mă cobor din aştri
Să pup ţărîna sfîntă
Ori să-mi aleg o stea
Să cad cu tot cu ea
În veşnicia vremii.

1969 Cornel BĂLICA

Ископане за оца
Да сиђем са звезда
Да целивам свету прашину
Или да бирам звезду
С њом заједно да падам
У вечност времена.

1969. Корнел БАЛИКА

DOINĂ BĂNĂŢEANĂ

Banatule,
ţi-ai întins palma neagră
brăzdată de pluguri
departe sub sprînceana orizontului.
De la ivirea zorilor
şi pînă ce soarele se îneacă
îţi fumegi dorinţele
în primăvară.
Cînd înghiţi seminţa plăzmuirii,
conteneşte fumegatul,
iar tu, Banatule,
te prefaci în covor bogat.
Mişună prin beteli,
prin urzelile tale
gîze omeneşti,
oameni furnici.
Venele tale,
Caraşul, Begheiul şi Timişul
zvîcnesc mai tare
iar tu creşti,
înfloreşti repede,
cu sălciile deopotrivă.
Ai mult aur, Banatule,
şi topaz
şi rubine multe ai,
Banatule,
din lacuri de sudoare scoase,
pe mîini crispate legănate

БАНАТСКА ДОЈНА

Банату,
пружио си црни длан
избраздан плуговима
далеко под обрву видика.
Од рађања зоре
и док сунце не потоне
ти се димиш са својим жељама
усред пролећа.
Кад гуташ семе стварања,
престаје димљење,
а ти, Банату,
претвараш се у богат ћилим.
Гамижу кроз нити,
кроз твоје потке
људске бубе,
људи-мрави.
Твоје вене,
Караш, Бегеј и Тамиш
Куцају јаче
а ти растеш,
цветаш брзо,
слично врбама.
Имаш много злата, Банату,
и топаза
и много рубина имаш,
Банату,
изнетих из језера зноја,
ульульканих на згрченим рукама

şi prin zîmbet sporite.
Lapte negru ţîşneşte
din ţîţele tale subterane
cu care adapi tractoarele.
Omul nostru
a ghicit enigma
pentru a-ţi deschide
vistierele tale subterane şi terestre,
Banatule!

(Fragment)

1970 Miodrag MILOŞ

сазрелих у осмеху.
Црно млеко избија
из твојих подземних дојки
којима појиш тракторе.
Наш човек
решио је загонетку
којом се отварају
твоје подземне и надземне ризнице,
Банату!

(Одломак)

1970. Миодраг МИЛОШ

AUTOPORTRET

Seva mea
o împrumut porumbului
să crească.
Palmele-mi sînt
limbă de vită.
Şi piele de opinci sînt
căci ţărînă frămîntă.
Nu-ţi fie ruşine
de faţa mea brăzdată.
De plugurile anilor
e arată.
Sunetul banilor
nu mă mai bagă în boală
şi punga mea
nu se mai toceşte goală.
Că devin aplecat mai mult
din an în an
e pentru sporirea unduiosului lan.

1970 Miodrag MILOŞ

АУТОПОРТРЕТ

Снагу своју
позајмљујем кукурузу
да расте.
Дланови су ми
рогате марве језик.
И кожа су за опанак
јер гњече прашину.
Не дури се
на моје изборано лице.
Плугови година
су га изорали.
Звук новца
не доноси ми више болест
и моја кеса
не крза се гола.
Ако се још више повијам
из године у годину
то је за раст таласасте њиве.

1970. Миодраг МИЛОШ

PAPARUDĂ BĂNĂŢEANĂ

Ce rău ai făcut norilor
de te-au aruncat
din gîndul lor
cîmpia mea dragă?
Lupta cu balaurul
te-a istovit.
Ca Făt-frumos din basm
eşti dornică
de un strop de apă
să-ţi răcoreşti genele verzi.
Pari sfrijită,
necăjită.
Nu mai ruga norii să se oprească.
Aruncă-le o sudalmă
ţărănească,
omenească!
Poate-or încremeni,
auzind-o s-or opri
şi lacrimi mari poate-or vărsa.
Azvîrle de pe tine
ţolul de praf
ce-ţi înăbuşe
onduielile pieptului

БАНАТСКА ДОДОЛА

Какво зло си учинила облацима
те су те избацили
из њихових мисли
драга моја равницо?
Борба с аждајом
те изнурила.
Као дивни делија
жељна си
капи воде
да освежиш зелене трепавице.
Изгледаш смежурана,
тужна.
Немој да молиш облаке да се зауставе.
Упути им псовку
сељачку,
људску!
Можда ће се скаменити,
чувши је застаће
и можда ће лити крупне сузе.
Баци са себе
поњаву прашине
која ти гуши
таласање груди

și sporirea pîntecului.
Aș vrea ca fătul
din anul acesta
să fie
tot atît de durduliu
ca cei din ani în urmă.

1970 Miodrag MILOȘ

и раст стомака.
Желео бих да делија
ове године
буде
исто тако пуначак
као и прошлих година.

1970. Миодраг МИЛОШ

ZORILE UZDINULUI

Poale albe
zorile Uzdinului
intră ca un cui
în somnul omului.
Marşul gîştelor
spre geana pădurii
omoară liniştea primordială.
Gheaţa viselor se sfărîmă
sub roţi şi copite,
buze pîrguite
sărută cişmelele
din colţuri de stradă.
Toţi ies să vadă
cine a fost mai harnic
decît zorile.
Uzdinul îşi trezeşte nurorile
ca să-şi arate salbele.
Soarele zîmbeşte deşteptat
iar aurul începe să curgă
în toate curţile din sat.

1973 Miodrag MILOŞ

УЗДИНСКЕ ЗОРЕ

Беле сукње
уздинске зоре
продиру као клин
у човеков сан.
Марш гусака
ка ивици шуме
ремети првобитни мир.
Лед снова дроби се
под точковима и копитама,
дозреле усне
љубе чесме
на угловима улица.
Сви излазе да виде
ко је био вреднији
од зоре.
Уздин буди снаје
да покажу своје ђердане.
Сунце се, будно, осмехује
и злато почиње да тече
кроз сва сеоска дворишта.

1973. Миодраг МИЛОШ

ARBORELE

Furtuna a zmuls azi-noapte din rădăcini
Arborele în a cărui scorbură
Ne-am ascuns de-atîtea ori scrisorile de
dragoste.
În mijlocul întunecoasei păduri
Trunchiul bătrînului copac
Ce scump loc de taină era
Şi cum tremura împreună cu noi
Pentru semnele ce i le încredinţam arzînd!
Dar azi-noapte
Tu n-ai mai lăsat nici un singur semn
Şi furtuna l-a prăvălit la pămînt.
Minunatul arbore va fi de-acum mereu
Încă o tristă epavă
Bîntuită de vînt şi ploaia uitării.

1973 Felicia MARINA MUNTEANU

ДРВО

Олуја је ишчупала ноћас из корена
Дрво у чијој смо дупљи
толико пута сакривали љубавна писма
Усред тамне шуме
Какво је вредно тајно место било
Стабло старог дрвета
И како је дрхтало заједно с нама
За знаке које смо му пламтећи поверавали!
Али ноћас
Ти ниси оставио ниједан знак
И олуја га је оборила.
Чудесно дрво биће од сада стално
Једна тужна олупина
Опустошена од ветра и кише заборава.

1973. Феличија МАРИНА МУНТЕАНУ

CUMPĂNA FÎNTÎNII

O balanţă
cenuşie
din tulpini
neregulate
ridică
şi coboară
vadra
apa argintie
o despică-n
unzi o mie
un tablou idilic
zilnic
acelaşi drum
balanţa face
în drumul ei
ea încă tace
de greul
veşniciei
ciocănitori
bocesc în ea
dar e bătrînă
despuiată
gîrbovită
aplecată
cumpăna fîntînii.

1971

Olimpiu BALOŞ

БЕРАМ

Сиво
теразије
од стабала
неправилних
диже
и спушта
ведро
сребрнасту воду
пара
у хиљаду таласа
идилична слика
свакодневно
исти пут
теразије пређе
на његовом путу
он још ћути
под теретом
вечности
Детлићи
наричу над њим
али је стар
огољен
грбав
повијен
Ђерам.

1971.

Олимпију БАЛОШ

JOC

Răsfoim huma, eu şi copilăria.
În noapte sîntem numai noi doi.
Ridicăm grăunţele de grîu,
de orez, de porumb
şi le comparăm.
Chibriturile le-aprindem, ne-nchipuim
aştri.
Numărăm: unu, doi...
Alergăm după căruţele chele.
Nu ne mai jucăm.

În urma noastră, trotuarele
un alt joc încep,
rotund ca o coroană,
rotund ca luna.

1970

Ioan FLORA

ИГРА

Листамо црницу, ја и детињство.
У ноћи смо само нас двоје.
Узимамо зрна жита,
пиринча, кукуруза
и дижемо их.
Палимо шибице, замишљамо да смо
звезде.
Бројимо две тачке: један, два...
Трчимо за ћелавим колима.
Више се не играмо.

За нама плочници
почињу другу игру,
округлу као венац,
округлу као месец.

1970.

Јоан ФЛОРА

MARIONETA

Pe cer, norii se privesc a ură
Şi ploaia îşi anunţă apropierea.
Un vînt pîlpîie, abia ducînd cu sine
Zăduhul unei zile.
Clopotul sună din clopotniţa bisericii
Vrînd ca sunetul să-nscrie în stînca
timpului. — E seară!
Pe drumuri, aur măcinat, vin răscolit şi
porumb.
La vie, o casă. Părăsită.
O marionetă alături îşi îndeplineşte datoria
de paznic.
O izbitură de vînt şi, — cade.
Căzută, marioneta îşi înnegreşte ochii
Şi-n ropotul stropilor parc-aud:
— Pleacă!
Şi-am plecat.

1968 Ioan FLORA

МАРИОНЕТА

На небу облаци се гледају с мржњом
И киша најављује свој долазак.
Ветар пламти једва носећи са собом
Спарину дана.
Звоно одјекује с црквеног звоника
Желећи да запише звук у стену времена.
— Вече је!
На путевима млевено злато, ускомешано
вино и кукуруз.
У винограду кућа. Напуштена.
У близини једна марионета врши дужност
чувара.
Ударац ветра и, — пада.
Оборена марионета затамњује очи
И у ромору капљица као да чујем:
— Одлази!
И пошао сам.

1968. Јоан ФЛОРА

PREZENTARE

„Iată-mă soare şi de ai nevoie de prezenţă
mea,
aşteaptă-mă în cancelarie!
Iată lună, absoarbe-mi culoarea
şi eu o şă-ţi dau în schimb vînturile albe!
Iată-mă frumoaso, dă-mi cercurile tale verzi
şi goalele distanţe!"

Fata din spate îmi şopteşte ceva nedesluşit.
Cuvintele dansează cu o nemaiîntîlnită
stîngăcie
şi obosit m-aşez pe scaun.
Cîţiva bătrîni scuipă în batiste ca mai apoi
să rîdă îndelung.
Becurile s-aprind brusc, cortina cade
fără pic de responsabilitate iar oamenii
aleargă spre singura uşă din faţă şi
pare-mi-se
că mai apoi sala rămase cu-adevărat goală.

1970 Ioan FLORA

ПРЕДСТАВЉАЊЕ

„Ево ме, сунце, и ако ти је потребно моје
присуство,
чекај ме у канцеларији!
Ево, месече, упијај ми боју
и ја ћу ти дати у замену беле ветрове!
Ево ме, лепотице, дај ми твоје зелене
кругове
и празне даљине!"

Девојка која ми стоји иза леђа шапуће
нешто неразговетно.
Речи играју с невиђеном неумешношћу
и заморен седам на столицу.
Неколико стараца пљује у марамице
да би се затим
дуго смејали.
Сијалице се пале изненадно завеса пада
без икакве одговорности а људи
трче ка јединим предњим вратима и чини
ми се
да потом дворана остаде сасвим празна.

1970. Јоан ФЛОРА

NEDUMERIRE

Satul încă doarme în zăpadă mut
intimidat tace primul cocoş treaz.
Cu ţipătul surprins al unui prunc nealăptat
se fac primii paşi pe calea zilei.
Prin tavanul caselor, prin cotloane,
pisicile cu salt ursuz
alungă-n zare urmele sumbre ale zorilor.
În odaie, lîngă sobă, cu mîinile înghețate
un bătrîn îşi tînguie hodorogita clipă.
Iar în pletele văzduhului, stăruind în
depărtata boltă,
găoacea zilei se cuibăreşte-n propria-i
nedumerire.

1968

Petru CÎRDU

НЕИЗВЕСНОСТ

Село још спава немо у снегу
застрашен ћути први будни петао.
Изненађен плачем неподојеног детета
напредују први кораци стазом дана.
На тавану кућа, у угловима мачке
мргодним скоком
прогоне далеко суморне трагове зоре.
У соби, поред пећи, са смрзнутим рукама
старац оплакује свој олупан тренутак,
А у коси ваздуха истрајавајући на
далеком своду
љуска дана се гнезди у сопственој
неизвесности.

1968.

Петру КРДУ

BUNICA MEA

De multe ori mă-ntreb
dacă mama bunicii mele
nu trebuia s-o nască
în mai multe exemplare
pe bunică-mea.
Poate că era mai bine.
N-ar fi fost nevoită
să poarte ea singură
multicolorele etaje de şorţuri
şi de năframe;
n-ar fi fost nevoită nici să se certe,
singură,
de trei ori pe zi cu bunicul,
nici să cadă pe uscat
de două ori pe lună
din cauza kilogramelor îngrămădite.
Poate că era mai bine.
În cazul acela,
o bunică mă certa
pentru vocea stridentă
a soliştilor de muzică uşoară,
iar alta asculta nestingherită
cum vecina din dreapta

МОЈА БАБА

Често се питам
да ли је требало
да мајка моје бабе
роди моју бабу
у више примерака.
Можда би било боље.
Не би била присиљена
да носи сама
вишебојне спратове кецеља
и марама;
не би била присиљена ни да се свађа,
сама,
са дедом три пута дневно,
ни да пада на земљу
два пута месечно
због нагомиланих килограма.
Можда би било боље.
У том случају,
Једна бака би ме грдила
због продорног гласа
певача забавних песама,
а друга би, неометано, слушала
како се комшиница десно од нас

se ceartă cu noră-sa.
Poate că era bine şi pentru mine.
Îmi umpleam toate buzunarele cu cadouri
din dărnicia tuturor bunicilor.

1975 Ana Nicolina SÎRBU

свађа са својом снајом.
Можда би и мени било боље.
Имала бих џепове пуне дарова
свих мојих бака.

1975. Ана Николина СРБУ

БЕЛЕШКЕ О ПЕСНИЦИМА

РАДУ ФЛОРА (RADU FLORA) је рођен 5. септембра 1922. у Банатском Новом Селу. Отац Паја, земљорадник, мајка Наталија, рођена Пернеак. Основну школу похађа у Банатском Новом Селу. Ниже разреде гимназије у Панчеву а више разреде у Вршцу. Матурира 1942. Од 1942. до 1944. студира романистику у Букурешту; студије наставља у Београду и дипломира 1948. на Филозофском факултету у Београду. Од 1948. до 1952. ради у Вршцу као професор гимназије и учитељске школе, једно време је и директор Румунске гимназије. Од 1952. до 1963. професор је румунског језика и књижевности на Вишој педагошкој школи у Новом Саду и Зрењанину. Године 1959. докторирао на Филозофском факултету у Загребу *(Румунски банатски говори у светлу лингвистичке географије)*. Од 1963. је професор на Филолошком факултету у Београду.

Иницијатор је и оснивач Друштва за румунски језик у Војводини чији је председник од оснивања (1962) до 1974. када је изабран за председника Савета Друштва.

Од 1946. до 1947. секретар је Књижевног круга „Lumina". Дуго година је члан редакције часописа *Lumina*, чији је одговорни уредник био 1950. године. Поред песама пише прозу, драме, есеје, књижевно-историјске критике; преводи са румунског на српскохрватски, као и са српскохрватског на румунски.

Књиге песама: *Drum prin noapte şi prin zi (Пут кроз ноћ и кроз дан)*, Вршац 1947: *Poeme cu lumină (Песме светлости)*, Вршац 1950; *Albu (Албу*, поема, са Јон Баланом), Вршац 1952.

ЈОН МАРКОВИЋАН (ION MARCOVICEAN) рођен је 21. јула 1922, у Селеушу крај Алибунара. Отац Јован, земљорадник, мајка Ребека, рођена Баба. После четири разреда основне школе у родном месту, уписује 1934. године нижу гимназију у Вршцу, те 1938. године учитељску школу у истом граду. За време окупације (1943) интерниран је у логор у Великом Бечкереку. После ослобођења једно време ради као заменик окружног јавног тужиоца у Панчеву, а кратко време (1946. и почетком 1947) одговорни је уредник недељног листа *Libertatea*, у Вршцу. Године 1947, затим од 1961. до 1967, те од 1975, члан је редакције часописа *Lumina*. Од 1949. је новинар Радио Новог Сада (до 1974. главни уредник емисија на румунском језику). Поред песама пише и прозу. Преводи са српскохрватског на румунски.

Прву песму *Marelui Octombrie (Великом октобру)* објављује у часопису *Lumina* 1947. године.

МИХАЈ АВРАМЕСКУ (MIHAI AVRAMESCU) је рођен 8. јуна 1914, у Фелнаку, поред Арада (СР Румунија). Отац Георге земљорадник, мајка Љубица, рођена Бирић. Основну школу похађа у родном селу (1921—1926. године), а учитељску школу у Араду (1926—1934). Ради као учитељ у селима Ечка и Владимировац од 1935. до 1945. године. Од 1945. године прелази у Издавачко предузеће „Libertatea" у Вршцу где врши разне дужности: уређује дечји лист *Bucuria pionierilor (Пионирска радост)*, данас *Bucuria copiilor (Дечја радост)* од 1946. до 1948. и од 1956. до 1972. године; одговорни је уредник часописа *Lumina* у периоду од 1948—1949, 1951— 1955. године; одговорни је уредник издавачке делатности у НП „Libertatea" у Панчеву до 1974. године.

Прву песму је објавио у часопису *Hotarul* из Арада, 1934. године.

Пише драме и романе. Књиге су му превођене на српскохрватски, мађарски и словачки језик. У преводу на српскохрватски објавио је збирку песама *Степеници осаме*, Нови Сад 1970,

а на словачки збирку песама *Stupne samoty*, Нови Сад 1971.

Књиге песама: *În zori (У зору)*, Вршац 1947; *Drum spre adevăr (Пут ка истини)*, Вршац 1950; *Treptele singurătăţii (Степеници осаме)*, Панчево 1970; *Cortul înserării (Шатор предвечерја)*, Панчево 1973; *Vîrstele anului (Доба године)*, Панчево 1974.

ТЕОДОР ШАНДРУ (TEODOR ŞANDRU) рођен је 15. новембра 1912. у Селеушу код Арада, СР Румунија. Отац Петру, земљорадник, мајка Софија, рођена Шанчуца. Основну школу учи у родном селу, а учитељску школу у Араду (до 1934). Од 1935. учитељ је у више места у југословенском Банату. Сада живи у Вршцу као пензионер.

Године 1935. објављује прве песме у листу *Ştirea (Вест)* из Арада. После Ослобођења је стални сарадник публикација на румунском језику у Војводини, објављујући песме, приповетке, чланке и репортаже. Бави се и превођењем са српскохрватског на румунски.

Књига песама: *Poemele anului (Песме године)*, Вршац 1953.

ЈОН БАЛАН (ION BALAN) је рођен 10. јуна 1925. године у Јабланци крај Вршца. Отац Вартоломије, земљорадник, мајка Ракила, рођена Барбу. Основну школу похађа у родном месту (1932—1936). Од 1936. живи у Вршцу где похађа ниже разреде гимназије (1936—1940). Затим се уписује у учитељску школу у Вршцу и завршава је 1945. Године 1956. дипломира на ВПШ у Зрењанину на групи за румунски језик и књижевност. Од 1946. до 1948. ради као учитељ у Ритишеву крај Вршца, да би се касније преселио у Вршац. Прво ради као новинар у недељном листу *Libertatea* (1948), затим је одговорни уредник дечјег листа *Bucuria pionierilor* (1949 —1955). Од 1956. године је главни и одговорни уредник часописа *Lumina*, који почиње са излажењем у Вршцу, а од 1962. је у Панчеву. Истовремено, од 1952. до 1963, предаје румунски језик и књижевност у гимназији и у учитељској

школи у Вршцу. Један је од оснивача Друштва за румунски језик у САПВ (основаног 1962), чији је секретар (1962—1968); председник је Књижевног актива при Друштву за румунски језик (1969—1972). Члан Уређивачког одбора Библиотеке КОВ.

Прву песму *S-au dus (Отишле су)* објављује 1939. у Вршцу.

Поред песама пише и прозу. Преводи са српскохрватског на румунски.

Књиге песама: *Cîntecul satului meu (Песма мога села)*, Вршац 1947; *Brazde-n primăvară (Бразде у пролеће)*, Вршац 1952; *Albu (Албу*, поема, са Раду Флором), Вршац 1952.

ФЛОРИКА ШТЕФАН (FLORICA ŞTEFAN) је рођена 3. августа 1930. године у селу Локве код Алибунара. Отац Алекса Кожокар, земљорадник, мајка Ана, рођена Штефан. Пет разреда основне школе завршава у родном селу, а гимназију у Вршцу. Матурира 1950. у Вршцу и уписује се на Филолошки факултет у Београду, на групу за југословенску књижевност и романистику. Од 1953. ради као новинар у НИП „Libertatea" у Вршцу, а потом је главни уредник часописа за жене *Femeia noua (Нова жена)*. Од 1954. године новинар је Радио Новог Сада, а од тренутка покретања часописа *Поља*, па све до 1958. године уредник је тог часописа. После двогодишњег бављења књижевношћу као слободан уметник, 1960. године постаје новинар, а потом уредник Радио Новог Сада. Члан је Књижевне општине Вршац.

Прве песме објављује 1946. године на румунском језику у листу *Libertatea literara (Књижевна слобода)* и у *Bucuria pionierilor (Пионирска радост)*.

Пише и на српскохрватском језику: *Тако сам се родила*, Нови Сад 1956; *Затворене у свет*, Загреб 1958; *Дозволите сунцу*, Нови Сад 1962; *Трећа жена*, Крушевац 1962; *Гласови и судбине*, Нови Сад 1966; *До ових и последњих дана*, Нови Сад 1968; *Место за љубав*, Нови Сад 1971; *Уточишта*, Нови Сад 1973; *Сатница*, Нови Сад 1975.

Књиге писама: *Cîntecul tinereţii (Песма младости)*, Вршац 1949; *Lacrimi şi raze (Сузе и зраци)*, Вршац 1953; *Rădăcina (Корен)*, Панчево 1975.

СЛАВКО АЛМАЖАН (SLAVCO ALMAJAN) је рођен 10. марта 1940. године у Орешцу, крај Вршца. Отац Мирко железнички радник, мајка Марија, рођена Марила. Основну школу похађа у Орешцу (1947—1951) и Вршцу. Завршава гимназију у Вршцу 1959. године. Исте године уписује се на Филозофски факултет у Новом Саду, група за књижевност. Више година био је новинар у румунској редакцији Радио Новог Сада. Сада је уредник Телевизије Нови Сад. Уредник је часописа *Lumina* у Панчеву (1971—1973) и секретар Друштва књижевника Војводине (1972—1974). Члан је Књижевне општине Вршац.

Поред поезије пише и прозу, сценарија за филм и ТВ и преводи поезију са румунског на српскохрватски и са српскохрватског на румунски. Прву песму *Iarna (Зима)* објављује 1955. године у листу *Bucuria pionierilor*.

Пише и на српскохрватском језику. Књиге песама: *Пантомима за недељно пополне*, Нови Сад 1968; *Руш*, Нови Сад 1970.

Књиге песама: *Bărbatul în stare lichidă (Мушкарац у течном стању)*, Панчево 1970; *Casa deşertului (Кућа пустиње)*, Панчево 1971; *Vara cailor (Лето коња)*, Панчево 1974.

СИМИОН ДРАГУЦА (SIMION DRAGUŢA) рођен је 18. септембра 1920, у Месићу крај Вршца. Отац Еуђен, земљорадник, мајка Каролина, рођена Лука. Похађа основну школу у Месићу (1927—1930). Учесник је НОР (1944—1945). До 1949. је земљорадник. Исте године похађа у Београду новинарску школу. Од 1949. до данас је новинар у редакцији недељног листа *Libertatea*. Члан је редакције часописа *Lumina* од 1948. до 1949.

Прву песму *Fiţi uniţi (Будите сложни)* објављује 1936.

Поред стихова пише прозу и репортаже (објављује збирку ратних репортажа *Ultimile luni de luptă* [*Последњи месеци борбе*], Вршац 1953).

Књига песама: *Versuri (Стихови)*, колективна збирка (заједно са К. Баликом, М. Милошем и Ј. Ристом), Вршац 1962.

КОРНЕЛ БАЛИКА (CORNEL BALICA) је рођен 19. јануара 1929, у Куштиљу. Отац Јосиф Гојка, земљорадник, мајка Ева, рођена Балика. Основну школу похађа у Куштиљу (1936—1940), а гимназију у Вршцу (1940—1948). Године 1962. завршава Вишу школу за друштвено-политичке науке у Новом Саду. Од 1950. је новинар у недељном листу *Libertatea*, а једно време и заменик главног уредника (1970—1974). Од 1972. до 1973. председник је Књижевног актива при Друштву за румунски језик у САПВ.

Прве песме *Fragmente (Одломци)* објављује у часопису *Lumina* 1953.

Књиге песама: *Versuri (Стихови)*, колективна збирка (заједно са С. Драгуцом, М. Милошем и Ј. Ристом), Вршац 1962; *Recolta soarelui (Жетва сунца)*, Панчево 1969.

МИОДРАГ МИЛОШ (MIODRAG MILOŞ) рођен је 12. априла 1933, у Алексинцу. Отац Соломон, фризер, мајка Ана, рођена Мукућану. Прве разреде основне школе похађа у Алексинцу (1940—1941) а наставља у Ечки (1942—1945). Ниже разреде гимназије и учитељску школу похађа у Вршцу (1945—1953). Године 1953. почиње да студира на Филозофском факултету у Новом Саду, где се и запошљава у Радио Новом Саду. Од 1953. до 1954. уређује емисије за децу на румунском језику. Године 1969. завршава студије на Вишој педагошкој школи у Зрењанину. Ради као учитељ и наставник у Сутјесци, Ечки, Зрењанину и Јанковом Мосту до 1970. године, када прелази у редакцију недељног листа *Libertatea* у Панчеву. Од 1973. је председник Књижевног актива при Друштву за румунски језик у САПВ. Члан је Књижевне општине Вршац.

Прве песме *Două poeme (Две песме)* објављује у часопису *Lumina* 1953.

Пише прозу и драме. Преводи песме и прозу са српскохрватског на румунски језик.

Књиге песама: *Versuri (Стихови)*, колективна збирка (са С. Драгуцом, К. Баликом и Ј. Ристом), Вршац 1962; *Moştenire (Заоставштина)*, Панчево 1970; *De vorbă cu melcul (Разговор са пужем)*, Панчево 1972.

ФЕЛИЧИЈА МАРИНА МУНТЕАНУ (FELICIA MARINA MUNTEANU) рођена је 2. новембра 1946, у Владимировцу код Алибунара. Отац Јосиф, службеник, мајка Иконија, рођена Барбу. Прва три разреда похађа у Владимировцу. Осмогодишњу школу завршава у Вршцу 1960. Гимназију похађа у Вршцу (1960—1964). Уписује светску књижевност на Филолошком факултету у Београду. Од 1969. ради у Радио Новом Саду. Године 1973. била је члан редакције часописа *Lumina*, а од 1972. године члан је редакције часописа младих на румунском *Tribuna tineretului (Трибина омладине)* у Новом Саду.

Песме почиње да објављује 1957. у листу *Bucuria copiilor (Дечја радост)*.

Поред песама пише и прозу, путописе, сценарија за документарне и телевизијске филмове. Преводи песме са српскохрватског на румунски.

Књига песама: *Peste nisipuri mişcătoare (По несталном песку)*, Панчево 1973.

ОЛИМПИЈУ БАЛОШ (OLIMPIU BALOŞ) рођен је 24. октобра 1950. године, у селу Бегејци код Зрењанина. Отац Теодор, свештеник, мајка Флорика, рођена Драгој. Осмогодишњу школу похађа у родном месту (1957—1965), а гимназију у Вршцу (1965—1969). Године 1969. почиње студије у Букурешту, где дипломира на Факултету за румунски језик и књижевност 1974.

Прве песме објављује 1968. године у часопису *Lumina*.

Књига песама: *Lebăda de bronz (Бронзани лабуд)*, Панчево 1971.

ЈОАН ФЛОРА (IOAN FLORA) рођен је 20. децембра 1950, у Банатском Новом Селу. Отац Јоца, земљорадник, мајка Виорика, рођена Балножан. Осмогодишњу школу похађа у родном

месту (1957—1965), а гимназију у Вршцу (1965—1969). Од 1969. године студира у Букурешту, где дипломира на Факултету за румунски језик и књижевност 1973. године. Од 1974. предаје румунски језик и књижевност у средњој економској школи у Алибунару.

Прве песме објављује у часопису *Lumina* у Панчеву 1968. године.

Књиге песама: *Valsuri (Валцери)*, Панчево 1970; *Iedera (Бршљан)*, Панчево 1975.

ПЕТРУ КРДУ (PETRU CÎRDU) рођен је 25. септембра 1952. године, у селу Барице, код Пландишта. Отац Петру, земљорадник, мајка Марија, рођена Балножан. Прва четири разреда основне школе похађа у родном месту (1959—1963), да би осмогодишњу школу завршио у Вршцу 1967, а гимназију 1971. године у истом граду. Године 1971. уписује се на Филолошки факултет у Београду. Од 1974. студира историју и теорију уметности у Букурешту. Од 1973. године је секретар Књижевног актива при Друштву за румунски језик у САПВ; а од 1974. члан је редакције часописа *Lumina*.

Прве песме *(Trei poeme (Три песме)* објављује у часопису *Lumina* 1968. године.

Пише песме и на српскохрватском. Преводи са српскохрватског на румунски.

Књиге песама: *Menire în doi (Намена у двоје)*, Панчево 1970; *Aducătorul ochiului (Доносилац ока)*, Панчево 1974.

АНА НИКОЛИНА СРБУ (ANA NICOLINA SÎRBU) рођена је 4. новембра 1957, у Уздину. Отац Никола, земљорадник, мајка Марија, рођена Моторожеску. Осмогодишњу школу завршава 1972. године у Уздину. Сада је ученик IV разреда гимназије у Вршцу. Члан је Клуба младих писаца „Лаза Нанчић" од 1975. године.

Прву песму објављује у листу *Bucuria copiilor* 1967. године.

САДРЖАЈ

ЈЕДНОГ ДАНА У МЕСИЋУ
(ÎNTR-O ZI LA MEȘICI)

МИЛАН УЗЕЛАЦ и ЈОН БАЛАН: ЈЕДНОГ ДАНА У МЕСИЋУ 9

РАДУ ФЛОРА **(RADU FLORA)**

RENUNȚARE 16
ОДУСТАЈАЊЕ 17
VEGHE 18
БДЕЊЕ 19
URME-N ZĂPADĂ 20
ТРАГОВИ У СНЕГУ 21
ANAGRAME 22
АНАГРАМИ 23
PORTRET 24
ПОРТРЕТ 25

ЈОН МАРКОВИЋАН **(ION MARCOVICEAN)**

NR. 593 VORBEȘTE 26
БР. 593 ГОВОРИ 27
FLUTURE DE NOAPTE 28
НОЋНИ ЛЕПТИРИ 29
EVADARE 30
БЕКСТВО 31
ÎN VIS VĂZUT CATACLISMUL 32
ВИДЕО САМ У СНУ КАТАКЛИЗМУ 33

МИХАЈ АВРАМЕСКУ **(MIHAI AVRAMESCU)**

NEVINOVĂȚIE 36
БЕЗАЗЛЕНОСТ 37
COMPLICITATE 40
САУЧЕСНИШТВО 41
METAMORFOZĂ 42
МЕТАМОРФОЗА 43
CRUGUL VERII 44
КОЛО ЛЕТА 45

ТЕОДОР ШАНДРУ **(TEODOR ȘANDRU)**

ÎN LEAGĂNUL TĂU, BANAT 46
У ТВОЈОЈ КОЛЕВЦИ, БАНАТУ 47

ЈОН БАЛАН **(ION BĂLAN)**

AICI, ÎN MĂRU, SEARĂ, IARĂȘI VIN 48
ОВДЕ, У ЈАБУКУ, СВЕЧЕРИ ОПЕТ ДОЛАЗИМ 49
DIMINEAȚA ÎN SAT 50
ЈУТРО У СЕЛУ 51
PE DRUM SPRE VALEA MARE 52
НА ПУТУ КА ВАЉА МАРЕ 53
MARGINE DE SAT CODREAN 54

ПРИЛАЗ ШУМСКОГ СЕЛА 55
LA JOCUL DIN COŞTEI 56
ИГРАНКА У КУШТИЉУ 57
ÎNTR-O ZI LA MESICI 60
ЈЕДНОГ ДАНА У МЕСИЋУ 61

ФЛОРИКА ШТЕФАН (FLORICA ŞTEFAN)

PLĂMÎNI 64
ПЛУЋА 65
DE LUNĂ NU MĂ ÎNTREBAŢI 66
О МЕСЕЦУ МЕ НЕ ПИТАЈТЕ 67
SOARE 68
СУНЦЕ 69
MAREA 70
МОРЕ 71
LACUL 72
ЈЕЗЕРО 73
DEDICAŢIE 74
ПОСВЕТА 75
ÎNCEPUTUL DURERII 76
ПОЧЕТАК БОЛА 77
URMĂ 78
ТРАГ 79
NU MAI POT 80
НЕ МОГУ ВИШЕ 81
GENERAŢIA MEA 82
МОЈА ГЕНЕРАЦИЈА 83
MI-ADUN MORŢII . . . 84
ЗБИРАМ СВОЈЕ МРТВЕ . . . 85
MELANCOLIE 86
МЕЛАНХОЛИЈА 87
TURTURICA DIN MESICI 88
ФАНФАРА „ТУРТУРИКА" ИЗ МЕСИЋА 89

СЛАВКО АЛМАЖАН (SLAVCO ALMAJAN)

PEISAJ MATINAL 90
ЈУТАРЊИ ПРЕДЕО 91
TREI MINUTE MAI SENIN DECÎT LA ORA NOUĂ 94
ТРИ МИНУТА ВЕДРИЈЕ НЕГО У ДЕВЕТ ЧАСОВА 95
DRAGOSTE ŞI VARĂ — AMESTECATE 96
ЉУБАВ И ЛЕТО — ИЗМЕШАНИ 97
A IUBI STRADA 98
ВОЛЕТИ УЛИЦУ 99
MOARA DE LA STRAJA 100
МЛИН У СТРАЖИ 101

СИМИОН ДРАГУЦА (SIMION DRĂGUŢA)

DIN JURNALUL BUNICULUI 102
ИЗ ДЕДИНОГ ДНЕВНИКА 103
ÎN SOBA MARE, LA TATA 104
У ГОСТИНСКОЈ ОЧЕВОЈ СОБИ 105
NUNTAŞ 106
СВАДБАР 107
ÎNTÎLNIRI 110
СУСРЕТИ 111

КОРНЕЛ БАЛИКА (CORNEL BALICA)

CĂSNICII 114
УКУЋАНИ 115
SECERĂTORII 118
ЖЕТЕОЦИ 119
SĂ-MI ALEG O STEA 120
ДА БИРАМ ЗВЕЗДУ 121

МИОДРАГ МИЛОШ (MIODRAG MILOŞ)

DOINA BĂNĂŢEANĂ 124
БАНАТСКА ДОЈНА 125
AUTOPORTRET 128
АУТОПОРТРЕТ 129
PĂPĂRUDĂ BĂNĂŢEANĂ 130
БАНАТСКА ДОДОЛА 131
ZORILE UZDINULUI 134
УЗДИНСКЕ ЗОРЕ 135

ФЕЛИЧИЈА МАРИНА МУНТЕАНУ
(FELICIJA MARINA MUNTEANU)

ARBORELE 136
ДРВО 137

ОЛИМПИЈУ БАЛОШ (OLIMPIU BALOŞ)

CUMPĂNA FÎNTÎNII 138
БЕРАМ 139

ЈОАН ФЛОРА (IOAN FLORA)

JOC 140
ИГРА 141
MARIONETA 142
МАРИОНЕТА 143
PREZENTARE 144
ПРЕДСТАВЉАЊЕ 145

ПЕТРУ КРДУ (PETRU CÎRDU)

NEDUMERIRE 146
НЕИЗВЕСНОСТ 147

АНА НИКОЛИНА СРБУ (ANA NICOLINA SÎRBU)

BUNICA MEA 148
МОЈА БАБА 149

БЕЛЕШКЕ О ПЕСНИЦИМА 153

ЈЕДНОГ ДАНА У МЕСИЋУ

Поузданост критеријума и усаглашена схватања и идентификација вредности, а донекле и сродност властитог песничког искуства, омогућили су Балану и Узелцу да из једног релативно обимног, сложеног диверсифицираног и слојевитог опуса насталог у тридесетогодишњем временском распону, из једног опуса који је грађен од поливалентних значења индивидуалних доприноса и од вишесмерних својих унутрашњих струјања, сачине једну изненађујуће кохерентну целину, која, стиче се утисак, као да се својим сопственим снагама организује у једну ако не јединствену целину, а оно у једну хармоничну вишегласну, али целовиту песничку поруку.

Аурел ГАВРИЛОВ

БИБЛИОТЕКА КОВ